

Jaarverslag 2018 Stichting GGZ Drenthe

Assen

Inhoudsopgave

1 Voorwoord	- 4 -
2 Beleid, inspanningen en prestaties	- 5 -
2.1 Meerjarenbeleid	- 5 -
2.2 Algemeen beleid verslagjaar	- 5 -
2.2.1 Risico's, kansen en onzekerheden	- 7 -
2.2.2 Innovatie	- 8 -
2.3 Samenleving en relaties met belanghebbenden	- 9 -
2.3.1 Maatschappelijk verantwoord ondernemen	- 9 -
2.3.2 Samenwerkingsrelaties en belanghebbenden	- 11 -
2.4 Kwaliteit	- 13 -
2.5 Personeelsbeleid	- 15 -
2.6 Financieel beleid	- 17 -
2.6.1 Exploitatieresultaat 2018	- 17 -
2.6.2 Financiële verwachtingen voor 2019 e.v.	- 17 -
3 Toekomstparagraaf	- 18 -
4 Profiel van de organisatie	- 19 -
4.1 Algemene identificatiegegevens	- 19 -
4.2 Structuur van de organisatie	- 19 -
4.3 Kerngegevens	- 20 -
4.3.1 Kernactiviteiten en nadere typering	- 20 -
4.3.2 Patiënten/cliënten, capaciteit, productie, personeel en opbrengsten	- 21 -
4.3.3 Werkgebieden	- 22 -
5 Bestuur, toezicht, en medezeggenschap	- 23 -
5.1 Raad van Bestuur, directie en Raad van Commissarissen	- 23 -
5.2 Normen voor goed bestuur	- 23 -
5.3 Medezeggenschap	- 24 -
5.3.1 Cliëntenraad	- 24 -
5.3.2 Ondernemingsraad	- 26 -
6 Jaarrekening	- 28 -
6.1 Jaarrekening	- 28 -
6.1.1 Balans per 31 december 2018 (na resultaatbestemming)	- 28 -
6.1.2 Resultatenrekening over 2018	- 29 -
6.1.3 Kasstroomoverzicht over 2018 op basis van de indirecte methode	- 30 -
6.1.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	- 31 -
6.1.4.1 Algemeen	- 31 -
6.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva	- 32 -

6.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling	- 35 -
6.1.4.4 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht	- 38 -
6.1.5 Toelichting op de balans per 31 december 2018	- 39 -
6.1.6 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018	- 46 -
6.1.7 Toelichting op de resultatenrekening over 2018	- 47 -
6.2 Overige gegevens	- 51 -
6.2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming	- 51 -
6.2.2 Nevenvestigingen	- 51 -
6.2.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	- 51 -

1 Voorwoord

Dit is het 'Jaardocument Maatschappelijke Verantwoording 2018' van Stichting GGZ Drenthe (hierna te noemen: GGZ Drenthe). GGZ Drenthe is één van de groepsmaatschappijen van het zorgconcern Stichting Espria (hierna: Espria).

In dit document verstrekken we informatie en leggen we verantwoording af over onze resultaten en besteding van de (financiële) middelen in 2018.

Voor de algemene uitgangspunten van Espria verwijzen wij naar het geconsolideerde jaarverslag van Espria.

Terugblikkend op 2018 concluderen wij dat wij langzaam maar gestaag vorderen in ons herstel dat in 2017 is ingezet, met als kanttekening dat nog veel inspanning nodig is om in duurzaam (financieel gezond) stabiel vaarwater te komen.

De verbindingen met externe stakeholders zijn verder versterkt en wij zijn gestart met een pilot van geïntegreerde zorg (Optimaal Leven), samen met Cosis en VNN, wat ook past in ons streven naar het verlenen van 'zorg op de juiste plek' (zie verder hoofdstuk 3, toekomst).

Intern hebben wij geïnvesteerd in continuïteit van zorg, samenwerking tussen zorgcircuits en samenwerking met andere Espria zorgbedrijven.

Wij danken onze medewerkers, vrijwilligers, medezeggenschapsorganen en naasten voor hun inzet in onze gezamenlijke zorg voor patiënten en het herstel van kwaliteit van leven.

2 Beleid, inspanningen en prestaties

2.1 Meerjarenbeleid

Samen met de andere groepsmaatschappijen van Espria richt GGZ Drenthe zich op kwetsbare mensen voor wie het leven niet vanzelfsprekend vloeiend verloopt. De focus ligt op herstel van eigen kracht c.q. het vinden van een nieuw (persoonlijk) evenwicht en op thuis en eigen naasten. De patiënt staat centraal en de regie ligt bij de professional in nauwe samenspraak met de patiënt.

Onze missie “Samen werken aan herstel en kwaliteit van leven” en visie “wij zien mensen” zijn richtinggevend in het meerjarenbeleid van GGZ Drenthe. Wij vinden het belangrijk dat medewerkers achter de visie van GGZ Drenthe staan en daar in houding en gedrag concrete invulling aan geven vanuit de kernwaarden die we gezamenlijk gedefinieerd hebben: Eigen Kracht, Verwelkomen en Bevlogen. Deze geven richting aan ons gedrag en helpen ons om met elkaar een organisatie te bouwen waar het prettig werken is en waar we trots op zijn.

In 2018 hebben we verder gewerkt aan het realiseren van ons meerjarenplan 2017-2020, dat de volgende strategische speerpunten bevat:

1. Toegankelijke en gepaste psychiatrische zorg
2. Samen in de keten
3. Gezonde organisatie

2.2 Algemeen beleid verslagjaar

Kaders

Voor GGZ Drenthe waren de leidende kaders in 2018:

1. Het tijdig herkennen (vroegsignalering) en behandelen van mensen van alle leeftijden met ernstige psychiatrische aandoeningen en het voorkomen hiervan. In Drenthe is GGZ Drenthe expert in psychiatrische triage, diagnostiek en behandeling. Dat geldt voor een aantal zorglijnen ook bovenprovinciaal. Wij zijn in staat om de juiste intensiteit van benodigde zorg te bepalen en ook voor een groot deel de gespecialiseerde psychiatrische zorg aan te bieden met op- en afschaalmogelijkheden in intensiteit. We maken hierbij onderscheid in psychiatrische diagnose, mate van intelligentie, verslavingsgevoeligheid en belangrijke factoren in de persoonlijke context. Met dit aanbod onderscheiden wij ons vanaanbieders in Drenthe. Wij hebben oog voor de patiënt en zijn naasten.
2. Het aanbieden van aantoonbaar toegankelijke, kwalitatief goede en veilige zorg met oog op de levensloop van patiënten en gericht op een blijvend/langdurig effect. Dit doen wij tegen een passend en dus uit te leggen kostenniveau. We bewegen mee met de vraag van onze patiënten, verwijzers, financiers en andere partijen in de zorg of sociale domein.
3. Het intensiveren van de ambulante zorg door zoveel mogelijk behandeling in de eigen omgeving te bieden en nadrukkelijk samen te werken in de (regionale) zorgketens en het sociale domein.
4. Het continue werken aan “huis op orde” zodat wij continuïteit van zorg kunnen bieden.

Gepaste psychiatrische zorg

Wij streven ernaar in alle behandeltrajecten gepaste zorg te bieden, waar mogelijk ambulant en in nauwe afstemming met naasten, partners in de zorgketens en het sociale domein. Wij vinden het belangrijk dat een patiënt zeggenschap heeft over de zorg en behandeling die hij krijgt, ook in een crisissituatie. Door middel van vroegsignalering, preventie en vroege interventie willen we het risico op verlies van autonomie voorzien en zo lang mogelijk voorkomen. Als problemen verergeren of er onverhoopt een terugval optreedt, is ons streven zo snel mogelijk de staat van zelfregie terug te laten keren. Voor degenen die het echt nodig hebben en voor wie zelfregie niet binnen bereik ligt, bieden we beschermende zorg en intensieve behandeling. Ook dan zijn we gericht op samenwerken en samen beslissen.

Signaleringsplan

Het signaleringsplan is een belangrijk instrument in de regievoering door de patiënt. In 2018 hebben we verdere stappen gezet in de brede implementatie van dit instrument. Zo heeft het Zorgondersteuningsfonds een subsidie toegekend aan Langdurige Zorg voor de implementatie van de signaleringsplan-applicatie Mijn Oplossingen voor patiënten met een ernstige psychiatrische aandoening. Een praktijkgericht onderzoek naar de wijze waarop Mijn Oplossingen door patiënten als ondersteunend wordt ervaren bij het vergroten van het welzijn en de eigen regie is hier onderdeel van. In 2020 worden de resultaten van de implementatie en het onderzoek bekendgemaakt.

Zorgprogrammering

Onze behandelingen vinden plaats conform het zorgprogramma GGZ Drenthe, dat aansluit bij het landelijke NZa zorgclustermodel ggz en continue in ontwikkeling is. Het zorgprogramma GGZ Drenthe kan worden ingezet voor alle patiënten, ongeacht zorgvraag en financiering. Er zijn behandelmodules van verschillende zorgzwaarte (licht, middel of zwaar) waarmee individuele zorgprogramma's kunnen worden samengesteld. Het zorgprogramma maakt inzichtelijk welke behandelingen – conform de landelijke standaarden - worden ingezet bij welke stoornis. Er zijn individuele behandelingen, groepsbehandelingen, soms in combinatie met online behandelingen (blended). De duur van de behandeling staat in verhouding tot de ernst van de klachten. Na evaluatie wordt de behandeling gemotiveerd beëindigd, gewijzigd of verlengd. Door een vereenvoudigde registratie zijn inhoud, duur en evaluatiemomenten van de behandeling voor zowel de patiënt als de behandelaar gedurende het hele behandeltraject inzichtelijk. In 2019 zal het zorgprogramma GGZ Drenthe verder worden geïmplementeerd.

Dwang en drang

De afgelopen twee jaar hebben we geïnvesteerd in separeervrije zorg. Het doel is separatie of afzondering voorkomen, of zo kort mogelijk te laten duren. Begin 2018 is op de High & Intensive Care (HIC) in Assen een derde intensive care ruimte gerealiseerd. Uit onze evaluatie 'Dwang en drang' blijkt echter dat we separatie of afzondering nog onvoldoende weten te voorkomen, en dat ook de duur niet korter is geworden. Onder leiding van de geneesheer-directeur zullen wij, na een zorgvuldige analyse van de onderliggende redenen, bepalen welke stappen wij in 2019 moeten zetten om onze doelstellingen op dit terrein te realiseren.

Toegankelijke psychiatrische zorg

Ook in 2018 hebben we ons ingespannen de in-, door- en uitstroom van patiënten zo goed mogelijk te laten verlopen. Het administratieve proces tussen aanmelding en intake is verbeterd. De pagina's over GGZ Drenthe in ZorgDomein zijn overzichtelijker ingericht, waardoor huisartsen gemakkelijker online kunnen doorverwijzen. De administratieve ondersteuning voor regiebehandelaren is verbeterd, waardoor zij efficiënter kunnen werken. Door de (crisis)dienstenstructuur anders in te richten, verlopen de processen rond een crisisopname efficiënter en sneller en is de werkdruk van betrokken medewerkers afgenomen. Ondanks onze aandacht en inspanningen, blijft het een uitdaging de wachttijden voor de intake en de start van de behandeling bij vooral de specialistische zorg terug te brengen. Een belangrijke reden is het tekort aan regiebehandelaren.

Continue verbeteren

GGZ Drenthe heeft Lean omarmd als manier van denken en doen om duurzaam te verbeteren. Hoe kunnen we processen zo inrichten dat ze vrij zijn van verspillingen en steeds gericht op toevoegen van klantwaarde? Een vraag/uitdaging die in de basis wordt opgepakt zo dicht mogelijk bij de klant en door een medewerker die vanuit zijn/haar talent en kracht eigenaarschap pakt. Inmiddels hebben meer dan 70 collega's uit meer dan 30 verschillende teams binnen GGZ Drenthe de interne Lean Basis Opleiding gevolgd. Daarnaast wordt vanuit het Verbeterteam ondersteuning geboden in circuits en teams in het vertalen van de strategie naar operationele doelen en acties in het hier en nu. Het in 2018 herziene format teamplan stelt teams en circuits nog beter in staat om kort cyclisch te sturen op teamdoelen.

Het Lean doen en denken heeft ook in het afgelopen jaar tot veel concrete verbeteringen geleid, waaronder een betere verwerking van op- en afschaling tussen Basis en Specialistische GGZ en het optimaliseren van het zorg administratieve proces in het verbetertraject zorgregistratie.

2.2.1 Risico's, kansen en onzekerheden

Zorgregistratie

De nieuwe zorgprogrammering vraagt een aanpassing van de inhoudelijke registratie van behandeltrajecten. Een minder globale registratie maakt het behandeltraject inzichtelijker en in tijd nog beter navolgbaar voor patiënt en behandelaar. Dit kan een positief effect hebben op de kwaliteit en duur van de behandeling. Onze huidige registratiesystemen zijn hier nog onvoldoende op ingericht. In 2019 voeren we daarom rond dit thema een pilot bij Ouderenpsychiatrie uit.

Personeel

Een groot risico op personeelsgebied betreft het niet of onvoldoende kunnen vervullen van vacatures voor regiebehandelaren (psychiaters, klinisch psychologen, GZ-psychologen en verpleegkundig specialisten). We hebben daarom ons beleid voor het behouden van medewerkers, het aantrekken van nieuwe medewerkers en het anders gaan werken verder aangescherpt (zie ook 2.5).

Financieel

In 2018 zijn er enkele financiële risico's, veroorzaakt door meerdere factoren. In paragraaf 2.6 over het financieel beleid wordt hier nader op ingegaan.

2.2.2 Innovatie

Onderzoek

GGZ Drenthe vindt het doen van (wetenschappelijk) onderzoek belangrijk en voert hier actief beleid op. Binnen onze opleidingen tot psychiater, verpleegkundig specialist en (klinisch) psycholoog is deelname aan wetenschappelijke onderzoeksprojecten geïntegreerd in het opleidingstraject. Daarnaast hebben we een Commissie Onderzoek en Zorginnovatie (COZ) met een eigen website en werken we samen met verschillende onderzoeksinstituten en onderzoeksafdelingen van instellingen in de regio.

Binnen GGZ Drenthe dragen de Forensisch Psychiatrische Kliniek en het Psychosecircuit het TOPGGz keurmerk, dat staat voor wetenschappelijk onderzoek in combinatie met zeer gespecialiseerde zorg. Hier onderzoeken we bijvoorbeeld of nieuwe behandelingen een doorbraak kunnen betekenen in de zorg voor mensen met complexe problemen. Het Psychosecircuit is sinds 2010 TOPGGz gecertificeerd en de FPK sinds 2014. In 2018 werd het keurmerk opnieuw toegekend. Nieuw is dat nu ook de drie FACT teams behorende bij het Psychosecircuit in Assen de komende vier jaar het TOPGGz keurmerk mogen voeren.

Lopende onderzoeken onder auspiciën van de COZ in 2018 waren:

Psychosezorg en Langdurige Zorg:

- Individual Recovery Outcomes Counter (I.ROC)
- Beat Victimization (BEVIC)
- Sociale cognitietraining in Virtual Reality voor mensen met een psychotische aandoening (DiSCoVR)
- Preventie van ernstige psychische klachten: focus op negatieve symptomen en verbetering psychosociaal functioneren met behulp van Individuele Plaatsing en Steun (IPS)

Forensische Psychiatrie:

- Studie naar de algemene effectiviteit van de forensische psychiatrie behandeling.

Slaap en Psychopathologie:

- Het verband tussen slechte slaap, impulsiviteit en agressiviteit in de forensische psychiatrie
- De invloed van slaaptherapie op de slaap en psychopathologie

De uitkomst en het verloop van deze onderzoeken kan leiden tot een verbreding daarvan naar andere Espria entiteiten.

Angst, Trauma, Bipolaire stoornissen en Stemmingsstoornissen:

- MOnitoring psychoPHARmacology (MOPHAR): een programma bij de poliklinieken van Noord Nederlandse ggz-instellingen om de monitoring en behandeling van lichamelijke bijwerkingen van psychofarmaca te verbeteren. De uitkomst en het verloop van dit onderzoek kan leiden tot een verbreding daarvan naar andere Espria entiteiten.
- Culturele identiteiten trauma bij Afghaanse en Iraakse vluchtelingen: onderzoek naar veranderingen in de betekenisgeving na meegemaakte traumatische gebeurtenissen, stress na de migratie, acculturatieproblemen en psychopathologie.

Ouderenpsychiatrie:

- Routine Outcome Monitoring for Geriatric Psychiatry & Sciences (ROM-GPS). Een studie naar het beloop van psychische klachten bij ouderen.
- Een studie naar de kosteneffectiviteit van groeps-schematherapie aangevuld met psychomotorische therapie bij ouderen met een persoonlijkheidsstoornis.

Verstandelijke Beperking en Psychiatrie:

- Antipsychoticagebruik bij gedragsproblemen van mensen met een verstandelijke beperking.
- Passend psychofarmaca gebruik bij mensen met een verstandelijke beperking.

Naast deze onderzoeken worden nog verschillende andere onderzoeken uitgevoerd, bijvoorbeeld in het kader van een opleiding of binnen samenwerkingsverbanden waarin GGZ Drenthe participeert.

E-health

GGZ Drenthe beschikt over diverse e-health toepassingen. Dit aanbod wordt regelmatig aangevuld. Zo is in 2018 het EPD verder uitgebreid met onderdelen zoals digitale aanvragen en uitslagen voor labonderzoeken. Deze uitbreiding is onderdeel van een traject dat leidt tot een systeem dat de behandelaar beter ondersteunt bij zijn werkprocessen. Ook hebben we de Videobutler in gebruik genomen. Hiermee is videovergaderen vanaf iedere locatie mogelijk. Het systeem wordt in toenemende mate gebruikt bij overdracht in zorgprocessen, patiëntbesprekingen en opleidingen.

EI-sessies

Ook op andere manieren zetten we graag de innovatiekracht in van onze medewerkers. In 2018 zijn zogenaamde EI-sessies geïntroduceerd (EI = Effectief Innoveren). Medewerkers worden hierbij uitgedaagd om nieuwe ideeën en ontwikkelingen met enkele collega's vanuit de hele organisatie in een EI-sessie te onderzoeken en vervolgens concreet een stap verder te brengen. Dit kan zijn op het gebied van patiëntenzorg, maar ook gericht op medewerkers of op de bedrijfsvoering. Vervolgens kan dit – als het succesvol is – verder opgeschaald worden. Inmiddels zijn er EI sessies geweest die hebben geleid tot de oprichting van een intern autismenetwerk en tot het ontwikkelen van een toolbox voor duurzame inzetbaarheid van oudere medewerkers. Voor 2019 staan nieuwe EI-sessies gepland.

2.3 Samenleving en relaties met belanghebbenden

2.3.1 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Duurzame patiëntenzorg

We gaan uit van de individuele kracht en herstel van de patiënt. We bevinden ons midden in een cultuuromslag hoe we tegen de samenleving, onze patiënten en medewerkers aankijken. Onze visie 'Wij zien mensen' komt onder andere tot uiting in zorginhoudelijke vernieuwingsprojecten, zoals Intensive Home Treatment en Optimaal Leven, en in de versterking van de ggz-keten in samenwerking met de Drentse huisartsen (zie ook paragraaf 2.3.2).

Duurzaam inzetbare medewerkers

We willen de duurzame inzetbaarheid van medewerkers verhogen en het verzuim significant reduceren. We zetten in op dit thema door:

- het beschikbaar stellen van instrumenten/interventies voor medewerkers waarmee zij zelf regie kunnen nemen op hun duurzame inzetbaarheid. Een voorbeeld hiervan is de Monitor Duurzame Inzetbaarheid (MoDi), een vragenlijst die inzicht geeft over gezondheid en werkvermogen van de medewerker.
- Het organiseren van themabijeenkomsten over duurzame inzetbaarheid.
- Het beschikbaar stellen van tools ter bevordering van een gezonde leefstijl.

Duurzaam vastgoed/ facilitaire processen

In 2018 zijn zonnepanelen geplaatst op twee gebouwen van GGZ Drenthe in Assen (Tripolis aan de Beilerstraat en 't Knooppunt aan de Dennenweg). De panelen zorgen voor een reductie van 500 ton CO₂ per jaar. Daarnaast is met een aantal partijen, waaronder WZA, Rijksvastgoeddienst, Interzorg, Icare, GGZ, de NAM de provincie Drenthe en de gemeente Assen, een verkenning gestart naar de toepassing van duurzame energiebronnen in Assen Zuid. Dit wordt afgerond in 2019.

Sociale participatie

Wij stimuleren initiatieven die een bijdrage leveren aan de sociale inclusie van mensen met psychiatrische klachten en/of beperkingen in de samenleving. Dit doen we door een bijdrage (veelal in natura) te leveren aan activiteiten voor patiënten, zoals het Zingevingfestival en een fietsevenement rond Break the Stigma for families, en bijeenkomsten voor naastbetrokkenen. Voor deze laatste groep hebben we in 2018 ook een animatiefilmpje gemaakt. Daarin wordt in het kort verteld wat we voor naasten kunnen betekenen als iemand hulp krijgt van GGZ Drenthe. We bieden bijvoorbeeld psycho-educatie, een familiecoach of doorverwijzing naar een lotgenotengroep aan.

Langdurige Zorg biedt patiënten de mogelijkheid van Individuele Plaatsing en Steun (IPS). IPS is dé methode om mensen met een (ernstige) psychische aandoening die graag willen werken, te helpen bij het verkrijgen en behouden van een betaalde baan. Een kwart van de 110 deelnemers heeft in 2018 betaald werk gevonden. Het IPS-team werkt nauw samen met werkgevers, het UWV, verschillende werkpleinen en diverse andere partijen. Er is veel belangstelling voor de IPS-trajecten van GGZ Drenthe, ook vanuit de politiek. GGZ Drenthe participeert in landelijk onderzoek over IPS, in samenwerking met het UWV en Phrenos.

Daat-Drenthe biedt diverse activiteiten aan die bijdragen aan een betere samenleving, zoals het scheiden van afval (ijzer, papier, hout) en het op verantwoorde wijze slopen en afvoeren van afgedankte elektrische apparaten (in samenwerking met Wecare).

2.3.2 Samenwerkingsrelaties en belanghebbenden

Wij zijn onderdeel van de maatschappij en verlenen onze zorg midden in de samenleving. We zien partners in het maatschappelijke domein en bouwen samen aan een flexibele ondersteuningsketen met de patiënt en zijn of haar netwerk als middelpunt. De belangrijkste ontwikkelingen in de samenwerking met externe stakeholders in 2018 zijn:

Samenwerking rondom EPA patiënten

Voor de zorg aan EPA-patiënten (mensen met Ernstige Psychiatrische Aandoeningen) werken we samen met Promens-Care, Verslavingszorg Noord Nederland (VNN), gemeenten, wijkteams, onderaannemers en woningbouwverenigingen. Nauwe afstemming vindt plaats met de Trans en Icare, ook in relatie tot het project Ambulante teams (zie 3.2.2).

Het project Optimaal Leven richt zich op het verbeteren van de kwaliteit van leven voor EPA-patiënten in de regio. De betrokken EPA-patiënten krijgen een persoonlijk plan dat gericht is op medisch en maatschappelijk herstel. GGZ Drenthe werkt hiervoor nauw samen met zorgaanbieders, zorgverzekeraars, gemeenten, huisartsen, welzijnsorganisaties en politie. Om de effectiviteit en (maatschappelijke) meerwaarde ervan in kaart te brengen wordt er een onderzoek uitgevoerd.

In 2018 is in drie Drentse gemeenten (Assen, Hogeveen en Emmen) gestart met multidisciplinaire teams ("proeftuinen"), die bestaan uit medewerkers van GGZ Drenthe, Verslavingszorg Noord Nederland en Cosis. Op 9 april 2018 bezocht liet staatssecretaris Paul Blokhuis het project en sprak daar met enkele deelnemers en medewerkers.

Samenwerking rondom mensen met acuut verward gedrag

GGZ Drenthe vervult een actieve rol in het Regionaal Overleg Acute Zorg. In 2016 en 2017 stond het realiseren van een sluitende Drentse aanpak voor mensen met verward gedrag centraal. Onderdeel daarvan zijn de Spoedpoli en de Psycholance, die beide in 2017 van start zijn gegaan. De Psycholance is speciaal ambulancevervoer voor mensen met verward gedrag en acute psychiatrische problematiek, die binnen 24 uur hulp nodig hebben en niet op eigen gelegenheid naar de Spoedpoli kunnen komen. De Psycholance wordt verzorgd door UMCG Ambulancezorg. De Spoedpoli en de Psycholance worden gefinancierd met incidentele middelen vanuit de Drentse gemeenten en landelijke subsidies. In 2018 is onderzoek gedaan naar een structurele financiering. We hebben er vertrouwen dat dit in 2019 wordt gerealiseerd.

Daarnaast gaat GGZ Drenthe samen met collega-zorgaanbieders, gemeenten, huisartsen, zorgverzekeraars, politie en andere partners in het sociaal domein de bestaande keten acute psychiatrie in Drenthe verder uitbouwen en optimaliseren (conform de Generieke Module Acute Psychiatrie). Drenthe is koploper in Nederland in de keten acute psychiatrie en heeft al verschillende geïnteresseerde collega-instellingen op bezoek gehad voor een presentatie over onze werkwijze. In 2018 zijn door de samenwerkingspartners verschillende aanvullende afspraken gemaakt en geïmplementeerd. In voorbereiding op aangepaste bekostiging van de acute psychiatrie voor volwassenen heeft GGZ Drenthe samen met de partners een regioplan Acute Psychiatrie opgesteld. GGZ Drenthe is daarin representerend aanbieder voor de provincie Drenthe namens de ketenpartners in de regio. In 2019 volgen bekostigingsafspraken en zal de Generieke Module Acute Psychiatrie in de ggz-sector worden geïmplementeerd.

Merkbaar Beter

Merkbaar Beter is onderdeel van de meerjarenstrategie van Espria en omvat vijf cliëntbeloftes. Op basis hiervan worden modules ontwikkeld, zoals Wonen bij ons. Deze module beschrijft het ideale proces van ‘inhuizing’ en de eerste zes weken in een intramurale woonomgeving. De module wordt nu gebruikt door de teams van Acute Opname Ouderen van GGZ Drenthe in Hogeveen. Teams zijn met patiënten, naasten en elkaar in gesprek over gastvrije zorg.

Verkenning intensievere samenwerking Noord-Nederland

Voor het uitoefenen van de gespecialiseerde, hoogwaardige ggz-functies is een zekere schaalgrootte nodig om goede en veilige zorg te leveren. GGZ Drenthe werkt met Lentis, GGZ Friesland, Verslavingszorg Noord Nederland en het Universitair Centrum Psychiatrie (onderdeel van het UMCG) intensief samen. In 2018 is de in 2016 gestarte bestuurlijke verkenning voortgezet. In 2017 een samenwerkingsverband van Noordelijke forensische instellingen opgericht. Dit betreft de forensische onderdelen van GGZ Friesland en Lentis, VNN, de Van Mesdagkliniek en het circuit Forensische Psychiatrie van GGZ Drenthe. Onder de naam FINNN (Forensisch Innovatie Netwerk Noord Nederland) is een stuurgroep opgericht, waarin alle instellingen zijn vertegenwoordigd. In 2018 heeft deze stuurgroep verkend hoe de samenwerking tussen deze instellingen kan worden versterkt, met als doel een krachtige keten van forensische voorzieningen in Noord Nederland. In 2019 wordt hierover advies uitgebracht.

Samenwerking gemeenten

Het streven is dat onze patiënten zo goed mogelijk kunnen functioneren binnen de eigen woonomgeving en het sociaal netwerk. Soms hebben onze patiënten geen ruimte te komen tot behandeling en moeten eerst zaken op andere levensdomeinen, bijvoorbeeld wonen, schulden of verslaving, worden aangepakt. Door samen te werken met Wmo-voorzieningen, wijkteams en andere zorgaanbieders lukt het vaak wel de voorwaarden te creëren om tot behandeling te komen. Hierdoor kunnen kwetsbare personen en kwetsbare gezinnen baat hebben bij aantoonbaar bewezen psychiatrische behandelmethode, waarmee ook intergenerationele patronen kunnen worden doorbroken. Dat betekent dat het voor GGZ Drenthe belangrijk is op verschillende gemeentelijke niveaus af te stemmen. GGZ Drenthe heeft contacten met alle Drentse gemeenten. Gemeenten werken vaak op verschillende wijze. De contacten van GGZ Drenthe zijn diverse en in de volle breedte van het sociale en veiligheidsdomein.

Samenwerking met huisartsen

In het project ‘Versterking ggz-keten’ is samen met de Drentse huisartsen verkend op welke wijze de onderlinge samenwerking kan worden verbeterd. Daarbij is onder andere met de koepelorganisatie Huisartsen Zorg Drenthe (HZD) gesproken over het opzetten van een faciliterende organisatie voor de POH GGZ. Dit bleek echter niet rendabel te zijn. Het project heeft wel geleid tot verbeteringen in de samenwerking, bijvoorbeeld het tijdig en adequaat informeren door GGZ Drenthe over de behandeling van patiënten, een toename van de vraag van huisartsen naar consultatieve diensten door GGZ Drenthe en de inbreng van psychiatrische expertise bij (na)scholing van huisartsen.

Samenwerking met ziekenhuizen

Wij werken samen met de Drentse ziekenhuizen, onder andere voor spoedeisende (psychiatrische) zorg. Vanaf januari 2018 participeren de psychiaters van het Wilhelmina Ziekenhuis Assen (WZA) in de crisisdiensten van GGZ Drenthe en in ruil daarvoor verleent onze organisatie psychiatrische crisiszorg buiten kantoortijden in het WZA. In het Treant ziekenhuis in Hogeveen worden, in samenwerking met de anesthesiologen van Treant, ECT-behandelingen verricht. Daarnaast worden onze psychiaters door het ziekenhuis geraadpleegd voor consultatie. Periodiek wordt de samenwerking geëvalueerd.

Overige samenwerkingen

Bovenstaand is geen uitputtende lijst van onze samenwerkingen. GGZ Drenthe werkt met vele partijen in de keten samen, veelal per circuit of doelgroep. Rondom de gespecialiseerde zorgcircuits zijn ook diverse samenwerkingsprojecten met landelijk gerenommeerde partners. Bijvoorbeeld met Centrum '45 op het gebied van de transculturele psychiatrie, of met het Landelijke Zorgsysteem Veteranen (LZV) op het gebied van zorg bij complexe psychiatrische trauma's. Ook deze samenwerkingsrelaties voegen veel waarde toe aan onze patiëntenzorg. In project- of bilateraal verband worden de samenwerkingen regelmatig geëvalueerd en bijgesteld.

2.4 Kwaliteit

Kwaliteitssysteem

In 2018 is ook het kwaliteitsmanagementsysteem van GGZ Drenthe HKZ-gecertificeerd volgens de normen 'Instellingen voor geestelijke gezondheidszorg 2015'. Het systeem leidt tot beheersing van processen en onderliggende risico's om zo de resultaten van de geleverde zorg te borgen en gericht te verbeteren. Het kwaliteitsmanagementsysteem wordt gezien als instrument in dienst van het sturen in de gekozen strategische richting, waarin rekening wordt gehouden met de wensen en verwachtingen van zowel patiënten, ketenpartners als medewerkers.

Enkele specifieke activiteiten op het gebied van kwaliteitszorg in 2018 waren:

- De voortgangsrapportage kwaliteit en veiligheid en het jaarplan zijn per september 2018 samengevoegd tot één kort cyclisch sturingsdocument per vier maanden. Risicomanagement is een geïntegreerd onderdeel geworden van de planning & control cyclus op alle organisatieniveaus van GGZ Drenthe.
- De pilot interne audits dossiervoering in 2017 is positief bevonden en in 2018 gecontinueerd. Sinds 2018 zijn de audits dossiervoering dan ook opgenomen in de jaarkalender interne audits.
- Leden van de Cliëntenraad en Naastbetrokkenenraad hebben deelgenomen aan de interne audits, om zo betrokkenheid bij de belangrijke thema's op het gebied van kwaliteit van zorg te vergroten.
- Cliënttevredenheidsuitkomsten en bijbehorende verbeterplannen zijn in een drietal bijeenkomsten besproken tussen Cliëntenraad en management. De Cliëntenraad heeft kritisch meegedacht over de verbeterplannen.
- Er is een EPD placemat ontwikkeld en in gebruik genomen binnen GGZ Drenthe. Deze placemat is een hulpmiddel voor de behandelaar, en geeft aan wanneer welke behandelregistratie noodzakelijk is. Dit ondersteunt de kwaliteit en continuïteit van zorg.

Omgang met agressie en geweld

Binnen GGZ Drenthe staat veiligheid hoog op de agenda. Agressie-incidenten worden structureel geregistreerd, geanalyseerd en besproken in het behandelcontact en het team. Daar waar nodig leidt dit tot verbeteringen. Bij agressie jegens medewerkers of patiënten is het uitgangspunt om aangifte te doen van strafbare feiten. De leidinggevende ondersteunt en begeleidt de medewerker in dit proces.

GGZ-instellingen zijn verplicht om geweld in de zorgrelatie tussen patiënten bij de inspectie te melden. Minder ernstig geweld tussen patiënten hoeft niet worden gemeld maar moet wel worden geregistreerd. Een analyse van deze minder ernstige geweldsplegingen moet met ingang van 1 juni 2019 steeds per 1 juni over het voorafgaande jaar beschikbaar zijn. In juni 2019 wordt hiervan een jaaroverzicht opgeleverd. Volgens beleidsregel MC-U-165460 van het ministerie van VWS dient het aantal 'minder zware geweldincidenten' te worden gemeld in het jaardocument. Het aantal betrof in 2018 twee casussen.

Kwaliteit van gebouwen

Bouwplannen

Het belangrijkste onderdeel in het Lange Termijn Huisvestingsplan van GGZ Drenthe is de vervangende nieuwbouw voor het Opnamepaviljoen in Assen. Het Opnamepaviljoen biedt onderdak aan de High en Intensive Care (HIC) voor volwassenen en aan de Spoedpoli. Het gebouw dateert uit 1980 en is sterk verouderd. In de eerste helft van 2018 is een visie ontwikkeld op het zorg- en verblijfsconcept van de toekomstige HIC. Deze visie is tot stand gekomen met een grote en gevarieerde groep betrokkenen van cliëntenraadsleden, ervaringsdeskundigen, naastbetrokkenen, behandelaren, verpleegkundigen vanuit diverse zorgteams, directie, circuit- en teammanagers, medewerkers ICT, Facilitair Bedrijf en Vastgoed. Verder heeft een delegatie uit bovengenoemde geledingen werkbezoeken gebracht aan recent gerealiseerd HIC's in Nederland (Goes, Almelo en Enschede).

Efficiënt gebruik van vierkante meters en reductie leegstand

Per 1 januari 2018 is de nacalculatie van huisvestingskosten volledig vervallen en vindt financiering plaats via NHC.

Om efficiënt ruimtegebruik te bevorderen heeft GGZ Drenthe begin 2018 een intern verhuursysteem ingevoerd.

Het structurele leegstandsprobleem op één van de locaties van GGZ Drenthe in Emmen is opgelost door verhuur van ruimten aan Icare in combinatie met interne verhuizingen. Een en ander wordt uitgevoerd in 2019.

Verkoop van vastgoed en grond

In 2018 is verpleeghuislocatie Altingerhof in Beilen verkocht aan Icare. Verder heeft GGZ Drenthe delen van het terrein aan de Dennenweg in Assen verkocht aan de gemeente Assen in het kader van het gemeentelijke Florijnasproject. Met deze transacties werd een bijdrage geleverd aan een financieel gezond GGZ Drenthe.

Informatiebeveiliging

In 2018 heeft GGZ Drenthe een aantal maatregelen genomen vanwege de nieuwe wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). We voldeden al aan de belangrijkste randvoorwaarden, maar hebben een aantal aanscherpingen doorgevoerd. Zo beschikken we nu bijvoorbeeld over een register gegevensverwerking, is een extra beveiliging toegevoegd aan de mailfunctie en aan het telewerken. Ook hebben we een bewustwordingscampagne over datalekken uitgevoerd. Daarnaast kunnen we gebruikmaken van de expertise van functionarissen gegevensbescherming die op Espria-niveau (CISO) en bij GGZ Drenthe (LISO) zijn aangesteld.

2.5 Personeelsbeleid

Wij participeerden in 2018 actief in het programma 'Vuurwerk' van Mens & Arbeid in Espria verband. Via dit programma, maar ook via de tafel Mens & Arbeid, brengen en halen wij kennis en ervaring op de domeinen 'arbeid, organisatie 3.0, vitaliteit, ziekteverzuim, binden & boeien etc.'

In 2018 is met concrete acties verdere invulling gegeven aan de visie op medewerkers "Wij zien elkaar". Ons doel is dat we voldoende en goed gekwalificeerde mensen in dienst hebben, dat ze vitaal aan het werk zijn en blijven, met passie en bevoegdheid.

Medewerkerstevredenheid

In het najaar van 2018 hebben we voor de eerste maal een medewerkerstevredenheidsmeting met een nieuwe, door ons ontwikkelde methode uitgevoerd. In de nieuwe methodiek ligt de nadruk niet op de meting zelf, maar juist op de teamdialoog over de uitkomsten én op het uitvoeren van verbeteracties. De uitkomst was gemiddeld een 7,3, met als laagste score 6,8 (ik voel me gewaardeerd) en als hoogste score een 7,9 (ik voel me verantwoordelijk voor de resultaten van mijn team). De teamdialogen hebben geleid tot verbeteracties.

Jaargesprek

Begin 2018 is een nieuwe methodiek ingevoerd voor het jaargesprek. Hierbij wordt van medewerkers een actieve voorbereiding verwacht. Aan de hand van een reflectiepuntenlijst wordt nagedacht over zaken als het functioneren, plezier in het werk, samenwerking, de eigen ontwikkeling, mobiliteit en vitaliteit.

Verlagen ziekteverzuim

Veel aandacht is besteed aan het verlagen van het ziekteverzuim. Zo is er nieuw beleid vastgesteld, zijn casemanagers verzuim ingezet als ondersteuning van leidinggevend, en zijn alle leidinggevenden op training geweest. Alle verzuimdossiers zijn – voor zover nodig - op orde gebracht. Medewerkers die verzuimen worden begeleid door de leidinggevende. Dit heeft geleid tot een afname van het kortdurend verzuim. Het langdurig verzuim is echter nog niet afgenomen. Eind 2018 heeft een uitgebreide evaluatie plaatsgevonden, en zijn er aanvullende afspraken gemaakt. Deze zijn vooral gericht op het voorkómen van langdurig verzuim. Het ziekteverzuim van GGZ Drenthe bedroeg in 2018 7,3%. Dit is hoger dan het landelijk gemiddelde van de ggz-sector. De ingezette maatregelen moeten leiden tot een afname van het langdurige verzuim in 2019.

Oudere medewerkers

GGZ Drenthe kent steeds meer oudere medewerkers, van wie een deel aangeeft het werk fysiek en/of psychisch zwaar te vinden. We zoeken vooral maatwerkoplossingen per medewerker en zullen dit in 2019 nader uitwerken.

Aanpak Organisatieklimaat

Met zes teams is deelgenomen aan het project Aanpak Organisatieklimaat, dat zich richt op veilig en gezond werken in de geestelijke gezondheidszorg. Op een gestructureerde manier zijn onderwerpen als veiligheid en samenwerking aan de orde gesteld binnen de deelnemende teams. Verbeteracties zijn afgesproken en met de directie gedeeld. De aanpak is geëvalueerd en wordt in 2019 voortgezet.

Anders gaan werken

De taken tussen de disciplines zijn, binnen de kaders van wet- en regelgeving taken, anders verdeeld. Er is vaker gebruikgemaakt van eHealth, zoals beeldbellen i.p.v. huisbezoek, waardoor een efficiëntere tijdbesteding kan worden gerealiseerd.

Boeien en binden

In het kader van het boeien en binden van mensen zijn in 2018 onder meer nieuwe afspraken gemaakt met psychiaters rond de crisisdienst. Ook hebben we onze flexibele arbeidsvoorwaarden uitgebreid. Medewerkers kunnen nu binnen randvoorwaarden kiezen uit een breed aanbod van kortingsmogelijkheden. Daarnaast is er een aantrekkelijk en laagdrempelig scholingsaanbod voor individuele medewerkers en teams. In 2019 zal het beleid rond leren en ontwikkelen worden geactualiseerd.

Arbo- en veiligheid

Het arbo- en veiligheidsbeleid van GGZ Drenthe is geactualiseerd en toegankelijk gemaakt voor alle medewerkers. In alle teams en voor alle gebouwen is een Risico Inventarisatie & Evaluatie (RIE) uitgevoerd. De verbeteracties hieruit zijn of worden uitgevoerd. Tevens is de gedragscode geactualiseerd. Er zijn huisregels ingevoerd voor zowel ambulante als klinische behandelingen. Deze zijn op de website gepubliceerd en middels posters kenbaar gemaakt. De veiligheidsplannen zijn aangevuld en uitgebreid. En de informatievoorziening aan medewerkers over arbo en veiligheid is verbeterd.

Werven van nieuwe medewerkers

De krapte op de arbeidsmarkt leidde ook in 2018 tot problemen bij het invullen van vacatures, vooral voor de specialistische functies psychiater, klinisch psycholoog en GZ-psycholoog. Eind 2018 is gestart met een programma voor het uitbreiden van de arbeidsmarktcommunicatie en het inzetten van eigen medewerkers als ambassadeur bij de werving. Dit heeft in een aantal organisatieonderdelen als resultaat dat vacatures snel(ler) worden vervuld. Daarnaast zijn vacatureteksten vernieuwd en benutten we meer kanalen voor werving. Zo worden regelmatig gastcolleges gegeven bij zorgopleidingen. Daarnaast is het aantal opleidingsplekken voor MBO-verpleegkunde en HBO-verpleegkunde uitgebreid. Dit doen we in samenwerking met de noordelijke ggz-instellingen.

Strategische personeelsplanning

In drie pilot-teams is een methodiek voor strategische personeelsplanning toegepast. Hiermee wordt het inzicht vergroot in de toekomstige behoefte aan personeel, afgezet tegen het huidige beschikbare personeel, met hun doorgroeimogelijkheden en -wensen. Dit maakt duidelijk welke medewerkers extra geworven moeten worden. Op basis van de pilots wordt de methodiek verder aangepast aan de wensen van GGZ Drenthe. Deze wordt in 2019 op meer plekken toegepast.

2.6 Financieel beleid

De veranderingen in het zorglandschap vragen een structurele gezonde financiële bedrijfsvoering, die onder andere afgemeten kan worden aan kengetallen als solvabiliteit en rentabiliteit. Op het moment dat toereikende ratio's zijn bereikt, wordt rendement zo veel mogelijk ingezet voor innovatie en ten gunste van klant- en medewerkerswaarde.

2.6.1 Exploitatieresultaat 2018

Het resultaat 2018 bedraagt € 1,1 miljoen positief (2017: € 3,2 miljoen positief). Gecorrigeerd voor effecten uit verkoop vastgoed en afrekeningen opbrengsten uit voorgaande jaren is de rentabiliteit (als % van de opbrengst) over de afgelopen jaren stabiel rond 1,3%.

De bedrijfsopbrengsten zijn ten opzichte van 2017 gestegen tot EURO 155,6 miljoen, met name als gevolg van de volume (bedbezetting en uren) en tariefstijging in de ZVW en WLZ. De definitieve afrekeningen van het zelfonderzoek 2014 en 2015 zijn in de opbrengsten verwerkt. De (schattingen van de) door zorgverzekeraars teruggevorderde overschrijding van de afgesproken gemiddelde prijs per patiënt en de plafondoverschrijdingen van de jaren 2014-2018 zijn verwerkt in de opbrengsten.

Gedurende het jaar is meer gebruik gemaakt van relatief duurder personeel niet in loondienst om vacature ruimte te overbruggen en ziekte op te vangen.

GGZ Drenthe verstevigt met de behaalde resultaten de balans- en liquiditeitspositie, zoals hieronder in ratio's weergegeven.

	2018	2017
Solvabiliteit	20,5%	18,9%
Liquiditeit (current ratio)	1,0	0,9
Rendement	0,7%	2,1%

Er zijn geen voor dit verslag relevante gebeurtenissen na balansdatum te vermelden.

2.6.2 Financiële verwachtingen voor 2019 e.v.

De verwachte investeringen in 2019 blijven beperkt tot noodzakelijke onderhoudsinvesteringsen en zijn opgenomen in de liquiditeitsprognoses.

De kasstroom uit operationele activiteiten in 2018 bedraagt EURO 3,6 miljoen positief. Gedurende het jaar was het mogelijk de rekening courant krediet faciliteit van de bank verder te beperken.

Noodzakelijke aanpassingen en vervangende huisvesting voor klinieken leidt de komende jaren tot extra financieringsbehoefte.

De zorgvraagontwikkeling is groter dan de gecontracteerde capaciteit. De aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt en daarmee samenhangende capaciteitsproblemen maakt het inspelen op vraagontwikkeling uitdagend. Ook de implicaties vanuit het overheidsbeleid voor GGZ Drenthe als zorgaanbieder zijn fors en uitdagend.

3 Toekomstparagraaf

Een belangrijk richtinggevend kader voor de totale gezondheidszorg in de komende jaren is: de juiste zorg op de juiste plaats en op het juiste moment, door de juiste professional voor de juiste prijs (zie ook het rapport van de Taskforce Juiste Zorg op de Juiste Plek van de Rijksoverheid, juni 2018). Tegen deze achtergrond willen wij een antwoord vinden op de uitdagingen om de vraag naar (duurdere) zorg te beperken, hoe we op het juiste moment gekwalificeerd personeel dichtbij de (t)huisituaties van patiënten kunnen organiseren en welke rol innovatieve oplossingen als eHealth hierbij kunnen ondersteunen.

Nog meer dan voorheen, willen wij onze specialistische expertise inzetten om psychiatrische klachten eerder te signaleren en (verergering van) klachten te voorkomen. Het merendeel van onze patiënten woont in de thuissituatie binnen hun sociale structuren en te midden van alle andere zorgaanbieders in de wijk. Onze patiënten hebben naast een psychische kwetsbaarheid vaak ook andere sociale problematiek, waarvoor meerdere samenwerkingspartners betrokken zijn. Om onze patiënten optimaal te kunnen behandelen én zichtbaar en aanwezig te zijn in de samenwerking met andere zorgpartijen, opereren we ambulant en op lokaal/regionaal niveau, tenzij het echt niet anders kan. De komende jaren gaan we daarom de ambulante zorg in de Drentse ketens verder intensiveren en versterken door zorg te verlenen in of dichtbij de eigen omgeving van de patiënt en nadrukkelijk samen te werken in de (regionale) zorgketens en het sociale domein.

In 2019 gaan wij stappen zetten in het gebiedsgericht werken. We willen onze zorg organiseren in drie regio's: Assen, Emmen en Hoogeveen/Meppel en ons transparant positioneren in de zorgketen rond de patiënt. Dat doen we bijvoorbeeld door in een vroeg stadium aan andere zorgprofessionals voorlichting, diagnostiek en advies (consultatie) te bieden om verergering van klachten en wachtlijsten te voorkomen. Daarbij hebben we aandacht voor het op tijd in de levensloop, zoveel mogelijk preventief en kort na het zich openbaren van een psychisch probleem inzetten van onze behandelinterventies. Deze interventies willen we ook wanneer het hoog specialistische behandeling betreft dichtbij de patiënt en zijn naasten, bij de huisarts en het sociaal domein aanbieden, zoveel mogelijk in verbinding met wat de patiënt vanuit elders al aan behandeling en ondersteuning ontvangt.

De zorg binnen onze klinieken en verblijfsafdelingen leent zich vanwege omvang en aard niet om gebiedsgericht te aan te bieden. Deze afdelingen blijven centraal georganiseerd en gelokaliseerd, waarbij wij wel de verschillende opname- en verblijfsmilieus meer zullen differentiëren om de match tussen patiënt en behandelmilieu te verbeteren.

De uitwerking van deze aanpak wordt vanuit al onze teams opgepakt en vergt intensief overleg met alle relevante stakeholders in de omgeving. Wij zullen hen nauw betrekken bij de uitwerking van deze koers.

Een robuuste, stabiele en positief renderende bedrijfsvoering is een noodzakelijke voorwaarde om klaar te zijn voor de toekomst. In 2018 hebben wij hierin waardevolle stappen gezet, maar we zijn er nog niet. Het blijft daarom noodzakelijk onverkort en intensief te werken aan Het 'huis op orde' in de zorgprocessen en in onze financiële huishouding.

4 Profiel van de organisatie

4.1 Algemene identificatiegegevens

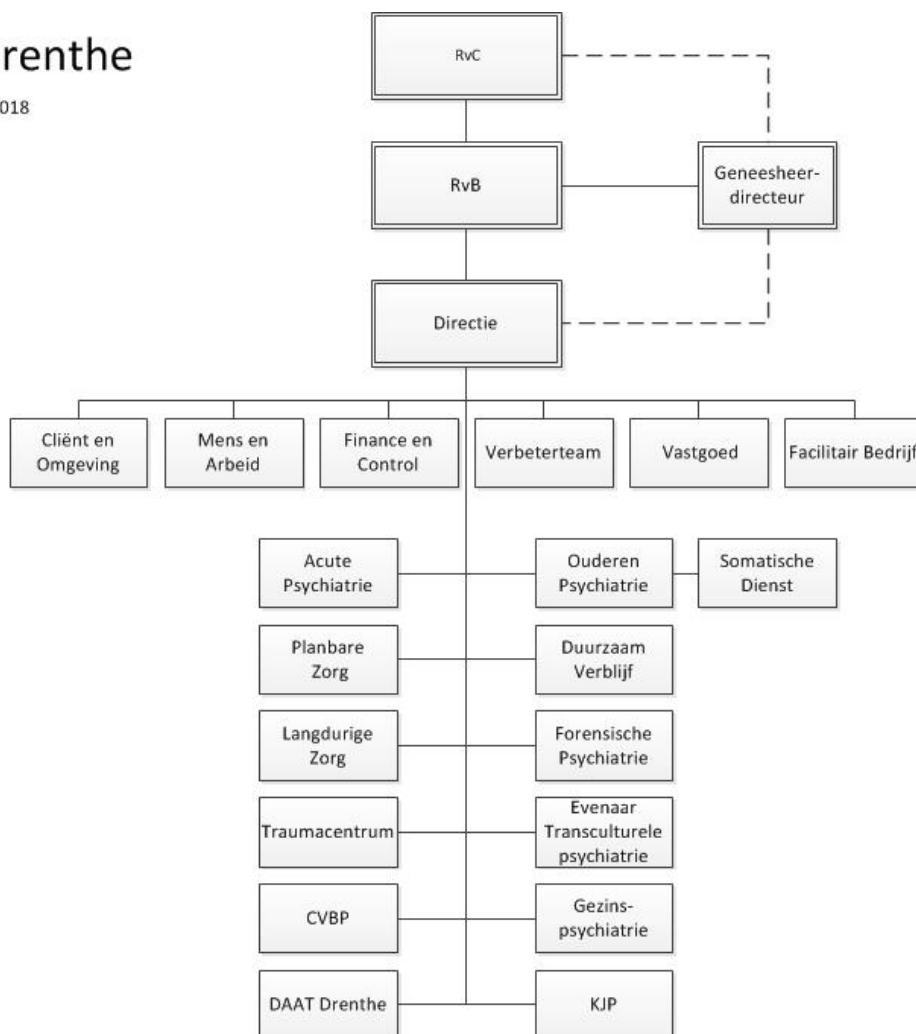
Naam verslagleggende rechtspersoon	Stichting GGZ Drenthe
Adres	Dennenweg 9
Postcode	9404 LA
Plaats	Assen
Telefoonnummer	(0592) 334800
Identificatienummer Kamer van Koophandel	41186586
E-mailadres	info@ggzdrenthe.nl
Internetpagina	www.ggzdrenthe.nl

4.2 Structuur van de organisatie

Stichting GGZ Drenthe is één van de groepsmaatschappijen van Stichting Espria. Een beschrijving van Espria en de structuur van het concern zijn opgenomen in het geconsolideerde jaarverslag 2017 van Espria. Sinds 1 juli 2015 heeft GGZ Drenthe een driehoofdige directie, die integraal verantwoordelijk is. De directie stuurt gezamenlijk de circuits en ondersteunende diensten aan. De managers werken meer dan voorheen samen over de grenzen van circuits en teams heen. Het organogram van GGZ Drenthe staat op de volgende pagina.

GGZ Drenthe

2018

4.3 Kerngegevens

4.3.1 Kernactiviteiten en nadere typering

Voor wie zijn we?

Wij zijn er voor alle mensen in de samenleving (binnen ons werkgebied) met ernstige en complexe psychiatrische problematiek. We zijn er ook voor mensen die we willen helpen te voorkomen dat zij last krijgen van ernstige psychische klachten.

Wat willen we bereiken?

We zijn zichtbaar aanwezig in en treden actief op in het maatschappelijk domein. Wij willen tevreden patiënten, naastbetrokkenen en verwijzers en bieden onze zorg toegankelijk, effectief en passend bij de vraag aan. We zijn met elkaar verbonden, zowel binnen onze organisatie als met onze patiënten, samenwerkingspartners en overige stakeholders zoals gemeenten en financiers van zorg.

Samenwerking met sociale teams in de wijk en in de eerstelijns basis generalistische zorg zoeken we actief op. We blijven ons ontwikkelen door innovatieve zorg en wetenschappelijk onderzoek. We worden daarin herkend en gewaardeerd door externe partijen.

Wat doen we?

Wij bieden professionele gespecialiseerde GGZ (hierna: Specialistische GGZ) en generalistische basis GGZ (hierna: Basis GGZ). Ook heeft GGZ Drenthe praktijkondersteuners POH GGZ in dienst die werkzaam zijn binnen huisartsenpraktijken door heel Drenthe. Ons werkgebied is Drenthe en voor een aantal specialisaties ook provincie overstijgend. Onze behandelingen zijn gericht op eigen regie en kracht van mensen in goede afstemming met hun omgeving. We stimuleren hen in het vermogen naar eigen wens en verwachting hun leven vorm te geven passend bij psychische, lichamelijke en sociale uitdagingen. Met als doel grip op het eigen bestaan te krijgen, met hoop nieuw perspectief te ontwikkelen om optimaal te kunnen functioneren in de samenleving. Wij behandelen zoveel mogelijk thuis en ambulante. We zijn erop gericht opname alleen in te zetten wanneer het strikt noodzakelijk is. Daar waar het kan richten we ons op preventie en vroegsignalering. We leveren zorg die past bij de behoefte en de problematiek van onze patiënten.

GGZ Drenthe is gespecialiseerd in behandeling van complexe psychiatrische vraagstukken, al dan niet in combinatie met een verstandelijke beperking, verslaving of strafrechtelijke aspecten. We leveren vooral ambulante zorg, op de polikliniek, in een huisartsenpraktijk, in de wijk of thuis. Onze ambulante en FACT-teams opereren vanuit de Specialistische GGZ in directe verbinding met het sociale domein – de woon- en leefwereld van onze patiënten – en met de lokale netwerken voor eerstelijnszorg en welzijn, waar gemeenten de regie over voeren. Bij klinische zorg streven wij naar concentratie en specialisatie. GGZ Drenthe biedt provinciale psychiatrische 7 x 24-uurs crisisdienst voor heel Drenthe.

Hoe doen we dat?

Met bevologenheid en respect voor eigenheid van mensen werken we toe naar herstel, optimaal welzijn en welbevinden. De mens staat centraal. Vanuit het concept positieve gezondheid benadrukken wij het 'potentieel', niet wat er niet meer gaat. De focus op 'gezondheid' in plaats van op ziekte helpt ons anders te denken en het zorgaanbod beter aan te laten sluiten bij de vraag.

We verlenen onze zorg dan ook midden in de samenleving. In onze bemoeienis leggen we bovendien een nadrukkelijk accent op de individuele levensloop. We letten daarbij scherp op kansen en risico's in overgangen tussen enerzijds levensfasen en anderzijds hulpverleningstrajecten in verleden, heden en toekomst.

Goed en betaalbaar

Wij nemen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid en bieden onze patiënten aantoonbaar goede en betaalbare zorg. We hebben onze processen doelmatig ingericht, waarbij de vraag leidend is, en blijven continu verbeteren.

Met wie?

We zien de patiënt en de naastbetrokkenen en stellen samen een behandelplan op om persoonlijke hersteldoelen te halen. Stimuleren van eigen regie en kracht vinden wij van wezenlijk belang. We zien partners in het maatschappelijke domein en bouwen samen aan een flexibele ondersteuningsketen met de patiënt en zijn netwerk als middelpunt. We willen ervoor zorgdragen dat op elk moment en in elke levensfase passende hulp en ondersteuning is.

De professional

Onze professionals hebben invloed op de uitoefening van hun vak. Zij geven individueel en in teamverband concrete invulling aan persoonlijk eigenaarschap en gedeelde verantwoordelijkheid. We stimuleren persoonlijke ontwikkeling en interne mobiliteit. Samen vormen we een veerkrachtige organisatie en een prettige werkomgeving en leven en doorleven de kernwaarden 'Eigen kracht, Verwelkomen en Bevlogen'.

4.3.2 Patiënten/cliënten, capaciteit, productie, personeel en opbrengsten

Patiënten	Aantal patiënten
Aantal unieke patiënten/cliënten in zorg op 1 januari van verslagjaar	11.057
Aantal nieuw ingeschreven unieke patiënten/cliënten in verslagjaar	7.410
Totaal aantal unieke patiënten/cliënten in verslagjaar	18.467
Aantal uitgeschreven unieke patiënten/cliënten in verslagjaar	7.809
Aantal unieke patiënten/cliënten in zorg/behandeling op 31 december van verslagjaar	10.658
Capaciteit	Aantal bedden/plaatsen op 31 december verslagjaar
Het aantal bedden/plaatsen dat beschikbaar is voor dagelijkse planning van opnames, verblijf of voor dagbehandeling	908
Waarvan klinische bedden (Zvw en Wlz)	759

Personeel in loondienst inclusief leerlingen BBL	Aantal werkzame personen op 1 januari van verslagjaar	Aantal werkzame personen op 31 december van verslagjaar	Aantal fte's op 31 december van verslagjaar
Clïëntgebonden personeel (a)	1.538	1.555	1.194
Niet cliëntgebonden personeel (b)	595	630	510
Totaal personeel in loondienst (a+b)	2.133	2.185	1.704
Psychiaters (loon + inhuur + vrij beroep)	49	74	56

4.3.3 Werkgebieden

Ons werkgebied beslaat de gehele provincie Drenthe en een locatie in Heerenveen. Onze andere locaties bevinden zich in Assen, Beilen, Coevorden, Emmen, Heerenveen, Hoogeveen, Meppel, Nieuw-Buinen en Roden. Daarnaast is onze reikwijdte bovenprovinciaal voor een aantal hooggespecialiseerde zorglijnen, waaronder forensische psychiatrie, gezinspsychiatrie, transculturele psychiatrie, psychiatrie in combinatie met een ernstige verslaving (Duurzaam Verblijf) en verstandelijke beperking en psychiatrie.

5 Bestuur, toezicht, en medezeggenschap

GGZ Drenthe maakt onderdeel uit van Espria. Stichting Espria is een zorgconcern met meerdere groepsmaatschappijen en ondersteunende bedrijfsonderdelen op het gebied van ICT, administratie, inkoop en facilitaire dienstverlening. De verschillende zorgorganisaties binnen Espria bieden verpleging, verzorging & thuiszorg, geestelijke gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg, zorg aan mensen met een verstandelijke beperking en zorg op afstand en personenalarmering.

Espria biedt meerwaarde voor de aangesloten zorgorganisaties door samenwerking op het gebied van zorgkwaliteit, werkgeverschap, innovaties en kosten-efficiënte ondersteuning. Groepsmaatschappijen van Espria ondersteunen de meest kwetsbare mensen in onze samenleving. Het welbevinden van de cliënten staat daarbij centraal.

5.1 Raad van Bestuur, directie en Raad van Commissarissen

De directies van de groepsmaatschappijen geven samen met de Raad van Bestuur leiding aan hun groepsmaatschappij. Binnen door de Raad van Bestuur gestelde inhoudelijke en financiële kaders stellen de directies een eigen beleidsplan en begroting op. Na vaststelling hiervan door de Raad van Bestuur zijn de directies integraal verantwoordelijk voor de geleverde kwaliteit van zorg, het gevoerde personeelsbeleid en een passende financiële bedrijfsvoering van de eigen groepsmaatschappij. Daarnaast geven ze samen met de andere directies invulling aan een zo groot mogelijke synergie en de realisatie van de gezamenlijke strategie van Espria. Over het gevoerde beleid legt de directie verantwoording af aan de Raad van Bestuur, die statutair verantwoordelijk is. Een verdere toelichting op de samenstelling en portefeuillevverdeling van de Raad van Bestuur is opgenomen in het geconsolideerde jaarverslag 2018 van Espria.

Espria heeft een Raad van Commissarissen. Deze Raad van Commissarissen voert het toezicht over het concern als geheel. Naast het monitoren van de realisatie van de afgesproken doelstellingen ziet de Raad van Commissarissen in het bijzonder toe op het functioneren van de Raad van Bestuur. Naast zijn toezichthoudende taken en de werkgeversrol adviseert de Raad van Commissarissen de Raad van Bestuur waar nodig. In het geconsolideerde jaarverslag van Espria over 2018 doet de Raad van Commissarissen verslag over zijn activiteiten en werkwijzes.

5.2 Normen voor goed bestuur

Voor alle groepsmaatschappijen binnen Espria gelden eenduidige normen voor professioneel bestuur, toezicht en zorgvuldige verantwoording. Hierdoor weten cliënten en verschillende relaties zich verzekerd van kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening. In 2018 zijn de statuten van zowel Espria als alle groepsmaatschappijen aangepast aan de nieuwe Governancecode Zorg. Een toelichting op het gevoerde beleid ten aanzien van bestuur en toezicht is opgenomen in het geconsolideerde jaarverslag 2018 van Espria.

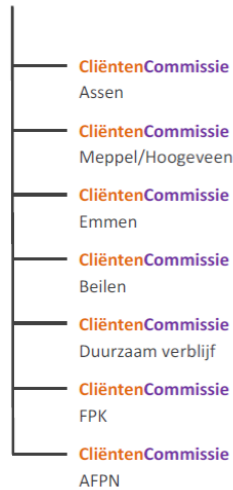
De honorering van bestuurders, toezichthouders, directeuren en andere functionarissen vindt plaats binnen de kaders van de Wet normering topinkomens. De verantwoording hierover is opgenomen in het geconsolideerde jaarverslag 2018 van Espria.

5.3 Medezeggenschap

5.3.1 Cliëntenraad

CliëntenRaad

GGZ Drenthe

Gespreksonderwerpen 2018 tussen Cliëntenraad en directie:

- Project Versterking ggz-keten in Drenthe samenwerking Drentse huisartsen
- Leiderschap en Vitaliteit Facilitair
- Spoedpoli
- Psycholance
- Eind-evaluatie pilot project Eten & Drinken
- Huisvesting forensisch beschermd wonen
- Klachtenregeling voor patiënten
- Signalen PVP
- 4m 8m en 12m rapportage
- VIM rapportage
- Begroting en jaarplan 2018
- Versterking ggz-keten Koersdocument
- Projectplan nieuwbouw HIC
- Sluiting KVP
- Benchmark ROM
- Jaarverslag familievertrouwenspersoon 2017
- Huisregels GGZ Drenthe
- Jaarverslag klachtencommissie voor cliënten 2017
- Rapportage klachtenfunctionaris
- Cliënttevredenheidsonderzoek
- Kaderbrief 2019 en format jaarplan 2019
- Zorgverkoop
- Patiëntportaal/Mijn GGZ Drenthe
- Adviesrecht afdelingshoofden en of teammanagers
- Tijdelijke inzet klachtenfunctionaris

- Benoeming waarnemend klachtenfunctionaris
- Benoeming voorzitter klachtencommissie voor cliënten
- Strategische Koers
- Inspectiebezoek thema E-Health
- Regioplan Acute Psychiatrie in Drenthe
- Ontwikkelingen POH-GGZ, Basis GGZ en Indigo

Adviesaanvragen ontvangen en geadviseerd in 2018:

- Huisvesting patiënten kliniek Duurzaam Verblijf Klateringerweg Beilen
- Benoeming circuitmanager bedrijfsvoering Langdurige zorg
- Benoeming circuitmanager behandelen zaken Acute Psychiatrie
- Begroting 2019
- Benoeming lid Klachtencommissie
- Benoeming directeur bedrijfsvoering GGZ Drenthe
- Waarnemend klachtenfunctionaris
- Voorzitter klachtencommissie voor cliënten

Ongevraagde adviezen vanuit de Cliëntenraad aangeboden aan de directie in 2018:

- Ongevraagd advies van de Cliëntenraad inzake een communicatieadviseur Research & Cliëntenperspectief

Samenstelling cliëntenraad per 31 december 2018:

Dhr. A. de Wit

Dhr. J. Jansen

Dhr. H. Heizenberg

Dhr. E. Tempelman

Dhr. M. Penning

Dhr. E. J. Kremer

Mw. W. Oebeles

5.3.2 Ondernemingsraad

Ondernemingraad

GGZ Drenthe

Adviesaanvragen ontvangen en geadviseerd in 2018:

De OR heeft op verzoek van de directie de volgende adviesaanvragen behandeld en afgerond:

- Aansturing dienst Geestelijke Verzorging door circuitmanager Duurzaam Verblijf
- Afbouw KVP, onderdeel van Duurzaam Verblijf
- Aanvraag met betrekking tot dienst Mens en Arbeid
- Uitbestedingstraject Eten en Drinken
- Roosteren en Plannen
- Benoeming directeur bedrijfsvoering

Instemmingsaanvragen

Onderstaande instemmingsaanvragen zijn behandeld en afgerond

- Wijziging openingstijden Trefpunt in het weekend en feestdagen
- Overeenkomst ten behoeve van een second opinion bedrijfsarts
- Continueren contract bedrijfsartsen Noord
- Inzet Verzuimmeesters
- Aangepaste Klachtenregeling voor cliënten
- Aanbod Flexibele Arbeidsvoorwaarden
- Besluiten rond verzuim
- Methodiek medewerkerstevredenheidsonderzoek
- Invoering GPS in dienstauto's Facilitair Bedrijf
- Nieuw contract Immediator Bedrijfsartsen

Samenstelling Ondernemingsraad per 31 december 2018:

Dhr. E. Vleugel, voorzitter

Mevr. C. Verstraaten, vicevoorzitter

Mevr. E. Zwart, ambtelijk secretaris

Leden:

Mevr. K. Paas

Mevr. E. Ket

Mevr. G. Warring

Dhr. F. Ytsma

Dhr. L. Eind

Dhr. J. Huiting

Dhr. H. van de Veen

Dhr. B. Goettsch

Dhr. R. van der Wijk

Dhr. J. de Jonge

Dhr. L. van der Lei

Dhr. R. Nijstad

1 zetel vacant

6 Jaarrekening

6.1 Jaarrekening

6.1.1 Balans per 31 december 2018 (na resultaatbestemming)

	Ref.	<u>31-Dec-2018</u>	<u>31-Dec-2017</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	2	101.361.836	109.330.404
Financiële vaste activa	3	<u>981.661</u>	<u>1.236.692</u>
Totaal vaste activa		102.343.497	110.567.096
Vlottende activa			
Voorraden	4	155.311	167.465
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten	5	15.117.961	16.585.059
Vorderingen uit hoofde van bekostiging	6	2.513.465	2.810.668
Vorderingen en overlopende activa	7	20.845.533	17.683.672
Liquide middelen	9	<u>1.177.661</u>	<u>1.410.908</u>
Totaal vlottende activa		39.809.931	38.657.772
Totaal activa		<u>142.153.428</u>	<u>149.224.868</u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal	10	503	503
Bestemmingsreserves	10	0	6.619.598
Bestemmingsfondsen	10	28.892.364	21.219.344
Algemene en overige reserves	10	<u>297.198</u>	<u>297.198</u>
Totaal eigen vermogen		29.190.065	28.136.643
Voorzieningen	11	7.807.745	8.032.622
Langlopende schulden	12	66.805.542	72.335.369
Kortlopende schulden			
Schulden uit hoofde van bekostiging	6	4.587.650	14.212.556
Overige kortlopende schulden	13	<u>33.762.426</u>	<u>26.507.678</u>
Totaal kortlopende schulden		38.350.076	40.720.234
Totaal passiva		<u>142.153.428</u>	<u>149.224.868</u>

6.1.2 Resultatenrekening over 2018

	Ref.	<u>2018</u> €	<u>2017</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	16	148.238.051	143.564.625
Subsidies	17	3.996.492	3.071.315
Overige bedrijfsopbrengsten	18	3.384.162	4.899.375
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>155.618.705</u>	<u>151.535.315</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	19	116.544.671	110.379.372
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	20	9.460.908	10.259.474
Overige bedrijfskosten	22	25.843.646	24.470.997
Som der bedrijfslasten		<u>151.849.225</u>	<u>145.109.843</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		3.769.480	6.425.472
Financiële baten en lasten	23	-2.716.058	-3.245.267
RESULTAAT BOEKJAAR		<u>1.053.422</u>	<u>3.180.205</u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2018</u> €	<u>2017</u> €
Toevoeging / onttrekking:			
Bestemmingsfondsen:			
Reserve aanvaardbare kosten		1.053.422	3.180.205
		<u>1.053.422</u>	<u>3.180.205</u>

6.1.3 Kasstroomoverzicht over 2018 op basis van de indirecte methode

	Ref.	2018	2017
		€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bedrijfsresultaat		3.769.480	6.425.472
Aanpassingen voor:			
- afschrijvingen	20	9.460.908	10.259.474
- mutaties voorzieningen	11	<u>-224.877</u>	<u>-949.557</u>
		9.236.031	9.309.917
Veranderingen in vlottende middelen:			
- voorraden	4	12.154	79.087
- onderhanden werk DBC's/DBC-zorgproducten	5	1.467.098	-11.176.951
- vorderingen	7	-3.161.861	-3.990.460
- vorderingen/schulden uit hoofde van bekostiging	6	-9.327.703	9.820.764
- kortlopende schulden (excl. schulden aan kredietinstellingen)	13	<u>4.374.584</u>	<u>73.821</u>
		-6.635.728	-5.193.739
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		<u>6.369.783</u>	<u>10.541.650</u>
Ontvangen interest	23	53.924	74.694
Betaalde interest	23	-2.848.480	-3.011.886
Waardeverandering financiële vaste activa en effecten	23	<u>0</u>	<u>-308.075</u>
		-2.794.556	-3.245.267
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		3.575.227	7.296.383
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings materiële vaste activa	2	-2.014.486	-2.783.854
Desinvesteringen materiële vaste activa	2	522.146	854.928
Desinvesteringen overige financiële vaste activa	3	255.031	<u>597.045</u>
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-1.237.309	-1.331.881
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Nieuw opgenomen leningen	12	0	3.000.000
Aflossing langlopende schulden	12	<u>-5.580.555</u>	<u>-8.580.861</u>
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-5.580.555	-5.580.861
Mutatie geldmiddelen		<u><u>-3.242.637</u></u>	<u><u>383.641</u></u>
Stand geldmiddelen per 1 januari		816.900	433.259
Stand geldmiddelen per 31 december		<u>-2.425.737</u>	<u>816.900</u>
Mutatie geldmiddelen		<u><u>-3.242.637</u></u>	<u><u>383.641</u></u>

6.1.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

6.1.4.1 Algemeen

Groepsverhoudingen

Stichting GGZ Drenthe behoort tot de Espria-groep. Aan het hoofd van deze groep staat Stichting Espria statutair gevestigd te gemeente Midden-Drenthe, kantoorhoudende aan de Altingerweg 1, 9411 PA Beilen. De jaarrekening van Stichting GGZ Drenthe is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Espria.

Stichting GGZ Drenthe
Postbus 30007
9400 RA Assen
Statutair gevestigd te Assen
Inschrijfnummer Kamer van Koophandel: 41186586

De activiteiten van Stichting GGZ Drenthe bestaan voornamelijk uit het leveren van psychiatrische zorg.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, welke is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek, de Regeling verslaggeving WTZi en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Tevens zijn de beleidsregels voor de WNT, Wet Normering bezoldiging Topinkomens Publieke en Semi-publieke sector van toepassing.

Het jaarrekeningmodel is in euro's opgesteld.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Eind 2018 is een geactualiseerde meerjarenbegroting inclusief liquiditeitsprognose door de raad van bestuur vastgesteld en door de raad van commissarissen goedgekeurd. Dit betreft het tijdvak 2019-2022. In komende jaren zal toenemende druk op tarieven en volumes aan de orde zijn met een verdere noodzaak tot kostenbesparingen en verwachte afbouw van personele inzet. Uit de meerjarenbegroting blijkt dat waardering op basis van de continuïteitsveronderstelling gerechtvaardigd is.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Vergelijkende cijfers

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Eind 2018 is een geactualiseerde meerjarenbegroting inclusief liquiditeitsprognose door de raad van bestuur vastgesteld en door de raad van commissarissen goedgekeurd. Dit betreft het tijdvak 2019-2022. In komende jaren zal toenemende druk op tarieven en volumes aan de orde zijn met een verdere noodzaak tot kostenbesparingen en verwachte afbouw van personele inzet. Uit de meerjarenbegroting blijkt dat waardering op basis van de continuïteitsveronderstelling gerechtvaardigd is.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de raad van bestuur en de directie oordelen vormen en schattingen en veronderstellingen maken die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van de raad van bestuur en de directie het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie, en vereisen een aantal oordelen, schattingen en veronderstellingen: voorziening voor omzetrisico's, uitgangspunten voor bepaling van andere voorzieningen (zoals disconteringsvoet en vertrekken) en inschattingen en aannames die worden gedaan voor de bedrijfswaardeberekening.

Verbonden partijen

Alle groepsmaatschappijen van Stichting Espria worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de bestuurders, statutaire directieleden en nauwe verwanten zijn verbonden partijen. Er hebben zich in het boekjaar geen transacties met verbonden partijen op niet-zakelijke grondslag voorgedaan.

6.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Activa en verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans, als een transactie met betrekking tot het actief of de verplichting niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen als een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de resultatenrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De verkrijgings- of vervaardigingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten. Eventuele subsidies worden direct in mindering op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs gebracht. Alleen actiefposten waarvan het economisch risico geheel of nagenoeg geheel door de organisatie wordt gedragen, worden geactiveerd. Aan deze voorwaarde wordt voldaan bij rechtstreekse koop, maar veelal ook bij financial lease of huurkooptransacties. Verwerking van financial lease contracten vindt plaats tegen de contante waarde van de toekomstige huurverplichtingen, rekening houdend met een disconteringsvoet.

Afschrijving vindt in het jaar van ingebruikname naar tijdsgelang plaats. Afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur van het actief en worden per individueel actief bepaald. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Er wordt geen rekening gehouden met een restwaarde. Op bedrijfsterreinen en materiële vaste activa in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen en terreinen: 0% - 20%;
- Machines en installaties: 2,5 – 11,11%;
- Andere vaste bedrijfsmiddelen: 3,33% - 33,33%.

Er is geen sprake van geactiveerde rente.

Materiële vaste activa die buiten gebruik zijn gesteld en waarover het besluit tot verkoop is genomen, worden gewaardeerd tegen de verwachte opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de geschatte verkoopprijs onder aftrek van de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren. Indien de opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde, wordt het verschil ten laste van het resultaat over het boekjaar gebracht.

Indien de verwachte opbrengstwaarde hoger is dan de boekwaarde wordt de herwaardering verwerkt in een herwaarderingsreserve.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs. Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening. Indien onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor het bepalen van de nettovermogenswaarde, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, waarbij ook leningen aan deze deelneming worden betrokken (netto-investering), wordt deze tot nihil afgewaardeerd waarbij een voorziening wordt gevormd voor de schulden waarvoor Stichting Espria verantwoordelijk is (feitelijk of of juridisch).

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

Financial lease

Stichting GGZ Drenthe leaset een deel van de gebouwen en terreinen. Hierbij heeft Stichting GGZ Drenthe grotendeels de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van deze activa. Deze activa worden geactiveerd in de balans bij aanvang van het leasecontract tegen de reële waarde van het actief of de lagere contante waarde van de minimale leasetermijnen. De te betalen leasetermijnen worden op annuïtaire wijze verdeeld in een aflossings- en een rentecomponent. De leaseverplichtingen worden exclusief de rentecomponent opgenomen onder de langlopende schulden, rekening houdend met een disconteringsvoet gelijk aan de rentevoet zijnde 5,25% (2017: 5,25%).

De rentecomponent wordt gedurende de looptijd van het contract verantwoord in de resultatenrekening met een vast rentepercentage over de gemiddelde resterende aflossingscomponent. De relevante activa worden afgeschreven over de resterende gebruiksduur of, indien korter, de looptijd van het contract.

Voor de transacties waarbij GGZ Drenthe optreedt als lessor wordt de financial lease tegengesteld aan de verwerking bij de lessee verwerkt. De leasevorderingen worden exclusief rentecomponenten opgenomen onder de langlopende vorderingen. De ontvangen leasebetalingen worden gesplitst in vermindering van de leasevorderingen en financieringsbatens. Hierbij worden de financieringsbatens in de resultatenrekening verantwoord.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen als sprake is van wijzigingen in omstandigheden waardoor de vraag ontstaat of de boekwaarde van een actief terugverdiend kan worden. Als dergelijke omstandigheden zich voordoen, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. De bedrijfswaarde is de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de geschatte verkoopprijs minus de geschatte kosten welke nodig zijn om de verkoop te realiseren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Sinds 2009 is sprake van een transitiefase voor de bekostiging van de materiële vaste activa die tot en met 31 december 2011 in aanmerking kwamen voor integrale nacalculatie. Dit in beginsel risicoloze bekostigingssysteem is per 1 januari 2012 vervangen door een systeem van prestatiebekostiging. Kapitaallasten worden vanaf 2018 volledig bekostigd via een normatieve huisvestingscomponent (NHC) in de integrale tarieven, waarbij tot 2018 nog een overgangsregeling gold waarin de nacalculatie van kapitaallasten wordt afgebouwd en de vergoeding op basis van NHC wordt opgebouwd. Hierdoor zijn nieuwe risico's voor het vastgoed signaleerd, zoals exploitatierisico's (leegstand, onderbezetting), marktontwikkelingsrisico's en het risico van duurzame waardevermindering bij structurele exploitatieverliezen. Ook voor nacalculerbare huurcontracten zijn vergelijkbare risico's ontstaan, waardoor bij structurele verliezen een voorziening voor verlieslatende contracten dient te worden gevormd.

In verband met deze overgang naar prestatiebekostiging voert Stichting GGZ Drenthe jaarlijks een beoordeling op bijzondere waardeverminderingen met een duurzaam karakter uit, overeenkomstig RJ 121 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Ook eind 2018 heeft een actualisatie van de opgestelde bedrijfswaarde berekeningen plaatsgevonden op basis van de recent opgestelde meerjarenbegroting. Stichting GGZ Drenthe heeft de realiseerbare waarde van het vastgoed getoetst op basis van de contante waarde van de toekomstige kasstromen van haar zorgvastgoed. Deze is benaderd op het niveau van de kasstroomgenererende eenheden en vergeleken met de boekwaarde van het vastgoed en de overige met de bedrijfsvoering samenhangende activa per 31 december 2018.

Belangrijke overige veronderstellingen die zijn gehanteerd bij de benadering van de contante waarde van de kasstromen zijn:

- Ontwikkeling in en samenstelling van de cliëntenpopulatie;
- Gemaakte afspraken met zorgkantoren over afbouw intramurale capaciteit;
- Uit de meerjarenbegroting afgeleide kasstromen voor de jaren 2019 tot en met 2022 en genormaliseerde trendmatige kasstromen vanaf 2022 tot aan einde levensduur;
- De resterende levensduur van het individuele vastgoed en de resterende huurperiodes;
- De verwachte ontwikkeling van de bezettingsgraad, waarbij rekening is gehouden met de mogelijkheid om huurcontracten op te zeggen;
- Vervangingsinvesteringen tot het niveau welke noodzakelijk worden geacht om het betreffende vastgoed tot aan het einde van de levensduur in gebruik te houden;
- Ontwikkelingen in de zorgfinanciering;
- Een disconteringsvoet van 5%.

Aangezien de contante waarde van de toekomstige kasstromen hoger is dan de boekwaarde van de materiële vaste activa per 31 december 2018, zijn geen aanpassingen gedaan aan de waardering van het vastgoed.

Vervreemding van vaste activa

Materiële vaste activa die buiten gebruik zijn gesteld en waarover het besluit tot verkoop is genomen, worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de geschatte verkoopprijs onder aftrek van de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren. Indien de opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde, wordt het verschil ten laste van het resultaat over het boekjaar gebracht.

Voorraden

Voorraden zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs onder toepassing van de FIFO-methode ('first in, first out') of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incourantheid van de voorraden. Alleen winkelvoorraad, duur gereedschap, technische onderdelen en horecavoorzieningen worden als voorraad gewaardeerd.

Financiële instrumenten

Primaire financiële instrumenten omvatten debiteuren en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, crediteuren en overige te betalen posten. De reële waarde van de primaire financiële instrumenten benadert de boekwaarde. Voor de grondslagen van de primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de grondslagen van waardering van de betreffende posten zoals opgenomen in de hierna volgende alinea's. Stichting GGZ Drenthe maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Ten aanzien van het gebruik van primaire financiële instrumenten loopt Stichting GGZ Drenthe krediet-, rente- en kasstroomrisico's. In hierna volgende alinea's wordt toegelicht op welke wijze de kredietrisico's en kasstromen zijn voorzien in relatie tot de waardering van vorderingen. In de toelichtingen op de balans zijn de looptijden en rentepercentages op de langlopende schulden nader toegelicht. De organisatie heeft als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Stichting GGZ Drenthe loopt renterisico over de liquide middelen en rentedragende langlopende en kortlopende schulden aan kredietinstellingen. Dit heeft geen gevolgen voor de waardering van de liquide middelen en kortlopende schulden.

Onderhanden werk uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten (en DBBC's)

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's wordt gewaardeerd tegen de verwachte opbrengstwaarde. Hierbij is een inschatting gemaakt van de verwachte opbrengstwaarde per uur behandeling, terwijl voor verblijf (indien van toepassing) de prijs per dag bepaald op basis van de productstructuur verblijf is gehanteerd. De productie van het onderhanden werk is bepaald door de openstaande verrichtingen te koppelen aan de DBC's die ultimo boekjaar openstonden. Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van zorgverzekeraars in mindering gebracht. Verder wordt de voorziening met het oog op de nuancering van de omzet in mindering gebracht op het saldo onderhanden werk.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde, inclusief transactiekosten. Vervolgwaardering vindt plaats tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering. Een voorziening dubieuze debiteuren wordt gevormd bij verwachte oninbaarheid van de vorderingen die naar ouderdom wordt vastgesteld. Posten ouder dan een half jaar worden voorzien indien de inbaarheid twijfelachtig is. Posten ouder dan een jaar worden geheel voorzien. Debiteurenvorderingen groter dan € 0,1 miljoen worden individueel beoordeeld op inbaarheid.

Vorderingen op groepsmaatschappijen worden afzonderlijk beoordeeld op inbaarheid. Bij mogelijke oninbaarheid van de vordering kan een voorziening achterwege blijven indien een andere groepsmaatschappij zich garant stelt voor de vordering.

Vorderingen uit hoofde van bekostiging / schulden uit hoofde van bekostiging

Een vordering uit hoofde van financieringstekorten of een schuld uit hoofde van financieringsoverschotten is het aan het einde van het boekjaar bestaande verschil tussen het wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en de ontvangen voorschotten en de in rekening gebrachte vergoedingen voor diensten en verrichtingen ter dekking van het wettelijk budget (artikel 6 Regeling verslaggeving WTZi). De vorderingen worden individueel beoordeeld op inbaarheid. Eventuele voorzieningen worden verantwoord onder de kortlopende schulden en ten laste van de overige bedrijfskosten gebracht. Over diverse jaren bestaande vorderingen worden als actiefpost in de balans verantwoord. Over diverse jaren bestaande schulden worden als passiefpost in de balans verantwoord.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Liquide middelen die naar verwachting langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de onderneming, worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen, tenzij het effect van de tijdswaarde van geld van te verwaarlozen betekenis is. De rentemutatie van voorzieningen gewaardeerd tegen contante waarde is verantwoord als dotatie aan de voorziening. De gehanteerde disconteringsvoet is 2% (2017: 2%). Indien geen betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de momenten waarop de uitgaven plaatsvinden, vindt waardering van voorzieningen plaats tegen nominale waarde.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Voorziening reorganisaties

Voor uitgaven in het kader van een reorganisatie wordt een voorziening gevormd. Het betreffen kosten die rechtstreeks ontstaan als gevolg van de reorganisatie. Deze zijn onderbouwd met een gedetailleerd en geformaliseerd reorganisatieplan. Indien afvloeiing van personeel aan de orde is, zijn de kosten hiervan meegenomen voor zover er ook gerechtvaardigde verwachtingen zijn gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen heeft. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als is gestart met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijke kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de onderneming.

Voorziening jubilea-uitkeringen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubilea-uitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubilea-uitkeringen. De berekening is gebaseerd op de contante waarde van gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet is 2% (2017: 2%).

Voorziening arbeidsongeschiktheid

Voor langdurig zieke medewerkers is een voorziening gevormd op basis van de contante waarde van de verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid (voor medewerkers die naar verwachting niet zullen terugkeren in het arbeidsproces), voorzover deze na 31 december 2018 vallen, gebaseerd op 100% gedurende het eerste jaar en 70% gedurende het tweede jaar, voor zover hiervoor geen vergoeding (bijvoorbeeld uit verzekering) wordt ontvangen. De gehanteerde disconteringsvoet is 2% (2017: 2%).

Voorziening levensfasebudget

De voorziening persoonlijk budget levensfase (PBL) betreft een voorziening uit hoofde van een CAO verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. Het persoonlijk budget levensfase kwalificeert als een beloning met opbouw van rechten. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst eenmalig uit te keren PBL-uren. De berekening is gebaseerd op de CAO-bepalingen, blijfkans, leeftijd en resterende dienstjaren tot het bereiken van de 55-jarige leeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet is 2% (2017: 2%).

Voor de reguliere rechten uit hoofde van het persoonlijk budget levensfase wordt eveneens een voorziening gevormd die bestaat uit het saldo van de toegekende maar nog niet opgenomen reguliere rechten. De voorziening wordt gewaardeerd tegen het per balansdatum geldende uurtarief inclusief opslag werkgeverslasten.

Naast een toekenning van rechten uit de specifieke overgangsregeling en reguliere rechten is in de CAO een algemene overgangsregeling opgenomen. De kosten die voortvloeien uit deze algemene overgangsregeling worden verwerkt in het jaar waarin de werknemer aanspraak maakt op deze extra rechten. Het saldo van de toegekende maar nog niet opgenomen rechten wordt toegevoegd aan de voorziening.

Voorziening verlieslatende contracten

Een voorziening voor verlieslatende contracten wordt gevormd voor contracten waarbij een negatief verschil ontstaat tussen de na de balansdatum te ontvangen prestatie en de na de balansdatum te verrichten contraprestatie. Waardering vindt plaats tegen de contante waarde van de geschatte toekomstige onvermijdbare kosten. De gehanteerde disconteringsvoet is 2% (2017: 2%).

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen betreffen diverse overige in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

6.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de resultatenrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben danwel in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben. Baten en lasten uit voorgaande jaren (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) die in dit boekjaar zijn geconstateerd, waarbij geen sprake is van een fundamentele fout, worden aan dit boekjaar toegerekend.

Opbrengsten

Algemeen

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de resultatenrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten. De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Opbrengsten uit zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning

De opbrengsten uit zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning worden verantwoord naar rato van de verrichte prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum en in verhouding tot in totaal te verrichten diensten.

Bij de berekening van het wettelijk budget voor aanvaardbare kosten is geen rekening gehouden met de na-indexering. De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Prestatiebekostiging Zorgverzekeringswet

Algemeen

Bij het bepalen van de DBC-omzet voor de schadelastjaren 2014 tot en met 2018 heeft dochtermaatschappij Stichting GGZ Drenthe de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gevolgd zoals onderstaand opgenomen.

Met ingang van 2013 is voor de curatieve geestelijke gezondheidszorg prestatiebekostiging ingevoerd op basis van de DBC-systematiek. In de periode 2008 tot en met 2012 is reeds gebruik gemaakt van de DBC-systematiek voor de incasso van het budget, maar vanaf 2013 zijn de DBC's ook bepalend voor de omzet in de jaarrekening.

De systematiek kende inherente beperkingen waardoor in de periode 2008 tot en met 2013 geen goedkeurende verklaringen bij de DBC verantwoordingen konden worden verstrekt. Door de invoering van prestatiebekostiging in 2013 heeft dat ook geleid tot verklaringen met beperkingen bij de jaarrekeningen 2013 van GGZ organisaties. Deze generieke landelijke risico's en onduidelijkheden zijn opgelost door het uitvoeren van jaarlijkse zelfonderzoeken vanaf 2013. De zelfonderzoeken 2013, 2014 en 2015 zijn afgerond. Het zelfonderzoek 2016 is weliswaar ingediend, maar bevindt zich nog in de reviewfase.

Toelichting op de omzetverantwoording voor de boekjaren 2014 tot en met 2018

Bij de omzetverantwoording is sprake van schattingsposten ten aanzien van ondermeer de toerekening aan boekjaren vanuit de schadelastprognoses verwachte overproductie per verzekeraar per contractdeel en de waardering van onderhanden projecten.

De Zvw-omzet en daarbij behorende balansposten zijn naar beste weten bepaald en daarbij is rekening gehouden met belangrijke schattingsfactoren en onzekerheden die landelijk een rol spelen en ook bij Stichting GGZ Drenthe van toepassing zijn.

Hierna wordt de relevantie ervan voor de jaarrekening 2018 van GGZ Drenthe toegelicht:

a) Zelfonderzoek schadejaar 2014 en 2015

Stichting GGZ Drenthe heeft de definitieve uitkomsten van het zelfonderzoek, rekening houdende met de eindafrekeningen 2014 en 2015 per individuele zorgverzekeraar in de jaarrekening verwerkt.

b) Zelfonderzoek schadejaar 2016, 2017 en 2018

Het zelfonderzoek 2016 is uitgevoerd en ligt ter review bij de controlerende zorgverzekeraar. Voor 2017 en 2018 is een inschatting gemaakt op basis van interne controles uitgevoerd door Afdeling AO/IC. Stichting GGZ Drenthe gaat er van uit dat de effecten van het zelfonderzoek 2016 en 2017 kunnen worden afgedekt met de getroffen voorziening voor overproductie van deze schadelastjaren. Tevens is er een reservering opgenomen voor nadelige uitkomsten materiële controle schadelastjaar 2018. Desondanks dient er ook rekening mee te worden gehouden dat de uiteindelijke financiële afwikkeling kan afwijken van de inschatting in de jaarrekening 2018.

c) Schadelast(deel)plafond(s) kunnen wijzigen als gevolg van diverse contractafspraken

Stichting GGZ Drenthe heeft diverse contractafspraken gemaakt met de zorgverzekeraars die van invloed kunnen zijn op het totale schadelastplafond en de eventuele deelplafonds voor de schadejaren 2014 tot en met 2018. De deelplafonds verschillen per contract en zijn afhankelijk van een groot aantal factoren. Voor een deel kan per balansdatum nog geen exacte inschatting gemaakt worden van de uitkomsten van deze contractafspraken en de gevolgen daarvan voor de schadelast(deel)plafond(s).

Bij de bepaling van de contractafspraken 2014 tot en met 2018 per zorgverzekeraars is rekening gehouden met overeengekomen substitutie tussen Basis GGZ en Specialistische GGZ, de overeengekomen schoning van Jeugd DBC's per 31 december 2014, overeengekomen afspraken ten gevolge van wijzigingen marktaandeel zorgverzekeraars en indien van toepassing de afgesproken aantallen geopende DBC's en prijzen per cliënt.

d) Zorgcontractering 2014 tot en met 2018 en schadelastprognoses 2018 die inherent onzekerheden bevatten

Door Stichting GGZ Drenthe zijn uit hoofde van de zorgcontractering 2014 tot en met 2018 met zorgverzekeraars afspraken gemaakt over de zorgverlening op schadelastjaar. Daarbij is een inschatting gemaakt van de (verwachte) realisatie van deze contractafspraken.

Met de uitkomsten van deze analyse en onze schadelastprognose is rekening gehouden bij de bepaling van de opbrengstverantwoording 2018. Voor zover uit de analyse op (deel)contract niveau een verwachte overproductie blijkt, is deze pro rata toegerekend aan het boekjaar 2018 voor het percentage dat de DBC's (van het betreffende deelcontract) gemiddeld gereed waren per 31 december 2018.

e) De waardering van het onderhanden werk DBC bevat inherente onzekerheden, mede in relatie tot contractafspraken, in de registratie en waardering.

Voor de (grondslag van de) waardering van het onderhanden werk per 31 december 2018 verwijzen wij naar de toelichting op de post onderhanden werk en de waarderingsgrondslagen terzake. Wij attenderen op de bijzonderheid dat een inschatting gemaakt moest worden van de vraag of sprake is van een verlieslatend contract, waarbij ook de onzekerheden genoemd in deze toelichting een rol spelen. Er is per zorgverzekeraar beoordeeld of sprake is van een verlieslatend contract. Hier is geen sprake van.

Afsluitend

De onzekerheden bij de hiervoor genoemde factoren versterken elkaar. De in deze jaarrekening 2018 uitgewerkte en onderbouwde schattingen kunnen derhalve in de realisatie afwijken. De uiteindelijke uitkomsten zullen blijken uit de eindafrekeningen met de zorgverzekeraars en kunnen materieel afwijken van de in deze jaarrekening opgenomen bedragen gebaseerd op de beste schatting.

Subsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat Stichting GGZ Drenthe zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de resultatenrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De subsidies van ministeries/gemeenten/provincies worden verantwoord op basis van de werkelijk geleverde zorg en diensten in het boekjaar en de met de betreffende instanties overeengekomen tarieven. Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de resultatenrekening.

Overige bedrijfsopbrengsten

De overige opbrengsten omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten onder aftrek van kortingen en dergelijke, van over de opbrengsten geheven belastingen en na eliminatie van transacties binnen het concern. In de overige bedrijfsopbrengsten worden onder meer de vergoedingen voor catering, winkerverkopen, parkeergelden, uitgeleend personeel, verhuur van onroerend goed en gerealiseerde boekwinsten op verkoop van onroerend goed verantwoord.

Opbrengsten uit overige activiteiten worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper. Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit. De beloningen van het personeel worden als last in de resultatenrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de resultatenrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de resultatenrekening gebracht.

Pensioenen

Stichting GGZ Drenthe heeft de toegezegde pensioenregeling bij het bedrijfstak pensioenfonds in de jaarrekening verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat gebaseerd is op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij de organisatie. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Stichting GGZ Drenthe betaalt hiervoor premies die door werkgever en werknemer gezamenlijk worden betaald. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de gemiddelde dekkingsgraad van het pensioenfonds dit toelaat. In maart 2019 bedroeg de dekkingsgraad 99,2%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 128%. Het pensioenfonds verwacht volgens het herstelplan binnen 12 jaar hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten organisaties om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien deze tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen. Stichting GGZ Drenthe heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting GGZ Drenthe heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Operational lease

Bij Stichting GGZ Drenthe bestaan er leasecontracten, waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan eigendom verbonden zijn, niet bij Stichting GGZ Drenthe liggen. Deze leasecontracten worden verantwoord als operational lease. Verplichtingen uit hoofde van operational lease worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de resultatenrekening over de looptijd van het contract.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen danwel ontvangen dividenden van deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend en waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de resultatenrekening opgenomen. De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting. Voor latente belastingen wordt een voorziening getroffen voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten, tegen nominale waarde. Er wordt uitsluitend een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die voor de realisatie van het tijdelijke verschil kunnen worden aangewend. Latente belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

6.1.4.4 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en schulden aan kredietinstellingen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financial leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financial leasingcontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

6.1.5 Toelichting op de balans per 31 december 2018

2. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	31-Dec-2018	31-Dec-2017
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	87.102.549	93.521.009
Machines en installaties	9.864.951	9.592.835
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	4.209.097	5.270.722
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	185.239	945.838
Totaal materiële vaste activa	101.361.836	109.330.404

Het verloop van de materiële vaste activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmidde- len, technische en administratie- ve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruit- betalingen op materiële vaste activa	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2018					
- aanschafwaarde	142.491.173	13.296.909	18.928.840	945.838	175.662.760
- cumulatieve afschrijvingen	-48.970.164	-3.704.074	-13.658.118	0	-66.332.356
Boekwaarde per 1 januari 2018	93.521.009	9.592.835	5.270.722	945.838	109.330.404
Mutaties in het boekjaar					
- investeringen	1.159.289	0	855.197	0	2.014.486
- overboeking van materiële vaste activa in uitvoering	760.599	0	0	-760.599	0
- herrubricering	-1.521.593	1.521.593	0	0	0
- afschrijvingen	-6.649.700	-902.667	-1.908.541	0	-9.460.908
 - terugname geheel afgeschreven activa					
cumulatieve aanschafwaarde	586.778	-1.527.977	-5.659.182	0	-6.600.381
cumulatieve afschrijvingen	-586.778	1.527.977	5.659.182	0	6.600.381
 - desinvesteringen					
cumulatieve aanschafwaarde	-1.122.076	-654.483	-155.611	0	-1.932.170
cumulatieve afschrijvingen	955.021	307.673	147.330	0	1.410.024
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	-6.418.460	272.116	-1.061.625	-760.599	-7.968.568
Stand per 31 december 2018					
- aanschafwaarde	142.354.170	12.636.042	13.969.244	185.239	169.144.695
- cumulatieve afschrijvingen	-55.251.621	-2.771.091	-9.760.147	0	-67.782.859
Boekwaarde per 31 december 2018	87.102.549	9.864.951	4.209.097	185.239	101.361.836

Toelichting:

De vaste activa zijn als zekerheid gesteld voor de langlopende schulden. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het overzicht van de langlopende leningen in bijlage 6.1.6.

Onder de bedrijfsgebouwen en terreinen zijn begrepen geactiveerde financial leasecontracten met een boekwaarde per 31 december 2018 van € 6,3 miljoen. De leasetermijnen met een looptijd korter dan 1 jaar bedraagt € 0,3 miljoen, tussen 1 en 5 jaar € 1,7 miljoen en langer dan 5 jaar € 4,2 miljoen. Stichting GGZ Drenthe is niet de juridische eigenaar van het betreffende vastgoed. Het totaal van de in 2018 in rekening gebrachte huurtermijnen bedraagt € 0,7 miljoen.

De contante waarde van de resterende leaseverplichting bedraagt € 6,3 miljoen.

Voor de bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar de toelichting op de resultatenrekening (6.1.7).

Voor de gehanteerde afschrijvingspercentages verwijzen wij naar de post materiële vaste activa onder de grondslagen.

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	31-Dec-2018	31-Dec-2017
	€	€
Vorderingen op groepsmaatschappijen	978.661	1.233.692
Overige effecten	3.000	3.000
Totaal financiële vaste activa	981.661	1.236.692

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt :

	Vorderingen op groeps- maatschappij en	Overige effecten	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2018	1.233.692	3.000	1.236.692
Mutaties in het boekjaar			
- ontvangen aflossing	-255.031	0	-255.031
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	-255.031	0	-255.031
Boekwaarde per 31 december 2018	978.661	3.000	981.661

Toelichting:

De vordering op groepsmaatschappijen heeft betrekking op de verhuur van verpleeg- en verzorgingshuizen aan Stichting Icare. De huurovereenkomsten zijn als financial lease verantwoord met een boekwaarde per 31 december 2018 van € 1,2 miljoen. De contante waarde van de resterende leaseverplichting bedraagt € 1,2 miljoen. De leasetermijnen met een looptijd korter dan 1 jaar bedraagt € 0,3 miljoen, tussen 1 en 5 jaar € 0,4 miljoen en langer dan 5 jaar € 0,6 miljoen. Stichting Icare is niet de juridische eigenaar van het betreffende vastgoed. Het totaal van de in 2018 in rekening gebrachte huurtermijnen bedraagt € 0,3 miljoen.

De overige effecten hebben betrekking op een aandeel in het vermogen van Indigo Service Organisatie B.V.

4. Voorraden

De specificatie is als volgt :

	31-Dec-2018	31-Dec-2017
	€	€
Overige voorraden	155.311	167.465
Totaal voorraden	155.311	167.465

Toelichting:

Onder de overige voorraden zijn, ten behoeve van de dagactiviteiten van Stichting GGZ Drenthe, voorraden en materialen opgenomen.

5. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's/DBC-zorgproducten

De specificatie is als volgt:

	31-Dec-2018	31-Dec-2017
	€	€
Onderhanden werk DBC's/DBC-zorgproducten	35.402.418	37.855.049
Af: ontvangen voorschotten DBC's	-20.284.457	-21.269.990
Totaal onderhanden werk	15.117.961	16.585.059

Toelichting:

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's, DBBC's en WJZ worden gewaardeerd tegen de verwachte opbrengstwaarde. Hierbij is een inschatting gemaakt van de verwachte opbrengstwaarde per uur behandeling, terwijl voor verblijf de prijs per dag is bepaald op basis van de productstructuur. De productie van het onderhanden werk is bepaald door de openstaande verrichtingen te koppelen aan de DBC's, DBBC's en WJZ die ultimo boekjaar openstonden. Bij de bepaling van het onderhanden werk is rekening gehouden met een voorziening overproductie en nuancering van de omzet. Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van de zorgverzekeraars in mindering gebracht. Verder wordt de voorziening met het oog op de nuancering van de omzet in mindering gebracht op het saldo onderhanden werk.

6. Vorderingen uit hoofde van bekostiging

	t/m 2015	2016	2017	2018	totaal
	€	€	€	€	€
Saldo per 1 januari	-3.786.767	-2.307.801	-5.307.320		-11.401.888
Financieringsverschil boekjaar				366.985	366.985
Correcties voorgaande jaren	1.708.935	72.350	208.630		1.989.915
Vererving via fusie en overname	-122.095	0	0	0	-122.095
Betalingen/ontvangsten	0	2.628.805	4.464.093		7.092.898
Subtotaal mutatie boekjaar	1.586.840	2.701.155	4.672.723	366.985	9.327.703
Saldo per 31 december	-2.199.927	393.354	-634.597	366.985	-2.074.185

Stadium van vaststelling (per erkenning):

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgkantoren/zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

	31-Dec-2018	31-Dec-2017
	€	€
Waarvan gepresenteerd als:		
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	2.513.465	2.810.668
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	4.587.650	14.212.556
	-2.074.185	-11.401.888

Specificatie financieringsverschil in het boekjaar

	2018	2017
	€	€
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	37.961.317	36.464.050
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Justitie	708.571	795.487
Af: vergoedingen ter dekking van het wettelijk budget	0	-42.566.857
Af: overige ontvangsten	-38.302.903	0
Totaal financieringsverschil	366.985	-5.307.320

Toelichting:

Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de toelichting met betrekking tot de opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning (6.1.7). De afname van circa € 5,6 miljoen wordt veroorzaakt door terugbetalingen over de jaren 2016 en 2017.

7. Vorderingen en overlopende activa

De specificatie is als volgt :

	31-Dec-2018	31-Dec-2017
	€	€
Vorderingen op debiteuren	6.297.644	5.853.543
Vorderingen op groepsmaatschappijen	1.399.844	1.452.673
Nog te factureren omzet DBC's	8.527.483	4.490.227
Overige vorderingen	178.399	51.860
Vooruitbetaalde bedragen	228.050	181.169
Nog te ontvangen bedragen	4.208.740	5.638.476
Overige overlopende activa	5.373	15.724
Totaal vorderingen en overlopende activa	20.845.533	17.683.672

Toelichting:

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren worden beoordeeld op kredietrisico's en waar nodig voorzien. De voorziening die in aftrek op de vorderingen is gebracht, bedraagt € 40.654 (2017: € 44.328).

Stichting GGZ Drenthe heeft een vordering op groepsmaatschappijen van in totaal € 1,4 miljoen, de grootste vordering is een vordering op Stichting Icare van € 0,7 miljoen. De vorderingen op groepsmaatschappijen hebben het karakter van een handelsvordering. Zij zijn derhalve niet rentedragend en er zijn geen zekerheden gesteld.

De stijging van nog te factureren omzet DBC wordt veroorzaakt doordat de facturatie van de DBC's op een andere peildatum heeft plaatsgevonden dan in 2017 en destijds presentatie onder de nog te ontvangen bedragen.

De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan één jaar.

Ten behoeve van kortlopende schulden aan kredietinstellingen zijn de vorderingen verpand.

9. Liquide middelen

De specificatie is als volgt :

	31-Dec-2018	31-Dec-2017
	€	€
Banken	1.108.733	1.345.761
Kassen	68.928	65.147
Totaal liquide middelen	1.177.661	1.410.908

Toelichting:

De liquide middelen zijn direct opeisbaar. Stichting GGZ Drenthe heeft geen significante concentratie van kredietrisico's. Alle banken voldoen aan onze eis van kredietwaardigheid (Long Term credit rating) van ten minste AA- ('double A minus'), tenzij het tegoed opvraagbaar is binnen drie maanden. In dit laatste geval geldt de eis van tenminste A- ('A minus').

10. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	31-Dec-2018	31-Dec-2017
	€	€
Kapitaal	503	503
Bestemmingsreserves	0	6.619.598
Bestemmingsfondsen	28.892.364	21.219.344
Algemene en overige reserves	297.198	297.198
Totaal eigen vermogen	29.190.065	28.136.643

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Stand per 31-Dec-2017	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Stand per 31-Dec-2018
	€	€	€	€
Kapitaal	503	0	0	503
Totaal kapitaal	503	0	0	503

Bestemmingsreserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Stand per 31-Dec-2017	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Stand per 31-Dec-2018
	€	€	€	€
Bestemmingsreserve algemeen	6.619.598	0	-6.619.598	0
Totaal Bestemmingsreserves	6.619.598	0	-6.619.598	0

Bestemmingsfondsen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Stand per 31-Dec-2017	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Stand per 31-Dec-2018
	€	€	€	€
Reserve aanvaardbare kosten	21.219.344	1.053.422	6.619.598	28.892.364
Totaal Bestemmingsfondsen	21.219.344	1.053.422	6.619.598	28.892.364

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Stand per 31-Dec-2017	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Stand per 31-Dec-2018
	€	€	€	€
Algemene reserves	297.198	0	0	297.198
Totaal Algemene en overige reserves	297.198	0	0	297.198

Toelichting:

In het bestemmingsfonds RAK worden de resultaten verwerkt die behaald zijn vanuit activiteiten die gefinancierd zijn binnen de WLZ, ZVW, Justitie, Wmo, Jeugdwet en overige subsidieregelingen.

11. Voorzieningen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Stand per 31-Dec-2017	Dotatie	Vrijval	Onttrekking	Stand per 31-Dec-2018
	€	€	€	€	€
Reorganisaties	34.735	0	0	0	34.735
Jubilea-uitkeringen	1.563.495	345.236	0	-163.426	1.745.305
Arbeidsongeschiktheid	530.686	0	-83.231	0	447.455
Levensfasebudget	3.411.278	0	-214.242	-132.097	3.064.939
Verlieslatende contracten	133.176	0	-26.198	0	106.978
Overige voorzieningen	2.359.252	664.837	-6.656	-609.100	2.408.333
Totaal voorzieningen	8.032.622	1.010.073	-330.327	-904.623	7.807.745

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moet worden beschouwd:

	31-Dec-2018 €
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jaar)	4.567.546
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jaar)	3.240.199
- waarvan langlopend (> 5 jaar)	1.061.682

Toelichting:

De volgende voorzieningen zijn gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen:

- Voorziening jubilea-uitkeringen
- Voorziening arbeidsongeschiktheid
- Voorziening levensfasebudget
- Voorziening verlieslatende contracten

De gehanteerde disconteringsvoet is 2% (2017: 2%).

Voorziening reorganisatie

In 2015 is bij Stichting GGZ Drenthe een reorganisatievoorziening gevormd voor medewerkers die als boventallig zijn aangemerkt. De voorziening is gebaseerd op de totale afkoopverplichting waarbij rekening wordt gehouden met de kans dat de medewerkers ander werk vinden binnen of buiten de organisatie.

Voorziening jubilea-uitkeringen

De voorziening jubilea-uitkeringen is in 2018 gebaseerd op de jubileaverplichting per medewerker, rekening houdend met een vertrekkans.

Voorziening arbeidsongeschiktheid:

Deze voorziening is gevormd als gevolg van individuele beoordeling op re-integratiekans per medewerker in relatie tot de aard van de arbeidsongeschiktheid, ongeacht de duur van het verzuim.

Voorziening levensfasebudget

De omvang van de voorziening is gebaseerd op geldende CAO-afspraken binnen de geestelijke gezondheidszorg.

Voorziening verlieslatende contracten

De voorziening voor verlieslatende contracten wordt gevormd voor huurcontracten die verliesgevend zijn en waarbij dit verlies onvermijdbaar is. Waardering vindt plaats tegen de contante waarde van de geschatte toekomstige verliezen.

Overige voorzieningen

Onder de overige voorzieningen is opgenomen de voorziening Eigen Risicodragerschap WGA. Daarnaast is onder de overige voorzieningen een voorziening van € 0,2 miljoen opgenomen voor het mogelijk risico op uitbetaling van onregelmatigheidstoeslag over verlofdagen van de jaren 2013 tot en met 2015 voor medewerkers die uit dienst zijn gegaan.

12. Langlopende schulden

De specificatie is als volgt :

	31-Dec-2018	31-Dec-2017
	€	€
Langlopende schulden aan kredietinstellingen	60.593.800	65.716.580
Overige langlopende schulden	300.000	360.000
Financial leaseverplichtingen	5.911.742	6.258.789
Totaal langlopende schulden	66.805.542	72.335.369

Het verloop is als volgt weer te geven:

	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	77.999.893	83.580.754
Bij: nieuwe leningen	0	3.000.000
Af: aflossingen	-5.580.555	-8.580.861
Stand per 31 december	72.419.338	77.999.893
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	-5.613.796	-5.664.524
Stand langlopende schulden per 31 december	66.805.542	72.335.369

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moet worden beschouwd:

	31-Dec-2018	31-Dec-2017
	€	€
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jaar), aflossingsverplichtingen	5.613.796	5.664.524
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jaar), balanspost	66.805.542	72.335.369
- waarvan langlopend (> 5 jaar)	45.054.830	50.253.205

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar bijlage 6.1.6 overzicht langlopende schulden. De aflossingsverplichtingen komend boekjaar zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

De zekerheden die aan de banken zijn verstrekt worden voornamelijk gevormd door borging van het Waarborgfonds voor de Zorgsector (WFZ). Betreffende leningnemers hebben hiervoor in de meeste gevallen een hypotheekrecht ten gunste van deze borgende partij gevestigd dan wel toegezegd dit op eerste verzoek te zullen vestigen ('positief/negatief' verklaring WFZ).

13. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt :

	31-Dec-2018	31-Dec-2017
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	3.603.398	594.008
Crediteuren	5.271.561	5.220.688
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	5.613.796	5.664.524
Belastingen en sociale premies	5.845.507	5.519.378
Schulden terzake pensioenen	131.369	169.814
Nog te betalen salarissen	746.233	683.386
Vakantiegeld	3.189.516	3.153.307
Vakantiedagen	2.735.787	2.527.323
Kortlopende schulden groepsmaatschappijen	1.217.501	1.738
Overige schulden	14.023	97.808
Nog te betalen kosten	3.212.005	2.459.842
Vooruitontvangen opbrengsten	2.173.933	415.092
Overige passiva	7.797	770
Totaal overige kortlopende schulden	33.762.426	26.507.678

Toelichting:

De kredietfaciliteit in rekening-courant bij BNG bedraagt per 31 december 2018 € 8,5 miljoen (2017: € 9,0 miljoen). De verstrekte zekerheden gelden tevens voor de opgenomen kredietfaciliteit in rekening-courant bij onze huisbankier BNG en luiden als volgt:

- hypothecaire zekerheid op bedrijfsgebouwen en -terreinen;
- pandrecht op de vorderingen;

Stichting GGZ Drenthe heeft een schuld aan groepsmaatschappijen Stichting Espria en Stichting Icare inzake SSC Espria van in totaal € 1,2 miljoen. De schulden aan groepsmaatschappijen hebben het karakter van een handelskrediet. Zij zijn derhalve niet rentedragend en er zijn geen zekerheden gesteld.

De belastingen en sociale premies bestaan uit nog af te dragen loonheffing € 0,3 miljoen, omzetbelasting € 0,1 miljoen en sociale premies á € 5,7 miljoen.

De stijging van de vooruitontvangen opbrengsten wordt veroorzaakt door vooruitontvangen subsidies.

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar.

14. Financiële instrumenten

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

De instelling handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde van de financiële instrumenten is slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn voor circa 33% geconcentreerd bij drie grote verzekeraars. Het maximale bedrag aan kredietrisico bedraagt € 25.513.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

15. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Fiscale eenheid

Stichting GGZ Drenthe maakt onderdeel uit van een fiscale eenheid voor de BTW, waarvan Stichting Espria aan het hoofd staat. Stichting GGZ Drenthe is derhalve hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschulden van de fiscale eenheid. Ultimo 2018 bedraagt de schuld van de fiscale eenheid € 0,6 miljoen.

Huur- en leaseverplichtingen

De stichting heeft huur-, lease- en erfpachtverplichtingen voor een totaalbedrag van € 4,1 miljoen. Hiervan bedraagt € 3,2 miljoen korter dan 1 jaar, € 0,8 miljoen tussen 1 en 5 jaar en € 0,1 miljoen langer dan 5 jaar.

Obligoverplichting

Stichting GGZ Drenthe heeft voor opgenomen leningen met een restschuld eind 2018 van in totaal € 56,0 miljoen borging van het Waarborgfonds voor de Zorgsector ontvangen. Indien Stichting GGZ Drenthe onverhoopt niet meer in staat zou zijn aan haar rente- en aflossingsverplichtingen van deze schulden te voldoen, neemt het Waarborgfonds deze verplichting over. Het Waarborgfonds beschikt hiertoe over een ruim risicovermogen. Als het Waarborgfonds niet meer aan haar uit borging voortkomende verplichting kan voldoen, kan Stichting GGZ Drenthe worden verplicht om maximaal 3% van de restschuld van haar geborgde leningen ad € 1,7 miljoen als renteloze lening aan het Waarborgfonds te verstrekken.

Juridische geschillen

Een voorziening voor eventuele te betalen schadevergoedingen als gevolg van juridische geschillen wordt alleen getroffen als een negatieve uitkomst van de procedure waarschijnlijk wordt geacht en het bedrag van het verwachte verlies redelijkerwijs kan worden ingeschat. Er zijn geen lopende juridische claims.

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument

Bij het opstellen van de jaarrekening 2018 bestaat nog geen inzicht in de omvang van deze verplichting, omdat het niet mogelijk is om een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans per 31 december 2018.

Overig

Onder de voorzieningen is reeds rekening gehouden met risico uitbetaling ORT over verlofdagen van afgelopen 5 jaar voor medewerkers die uitdienst zijn gegaan. Dit risico is ingeschat op circa 65%. Het risico bestaat dat dit percentage hoger uit kan vallen.

De investeringsverplichtingen ultimo 2018 bedragen nihil.

Jaarverslag 2018 Stichting GGZ Drenthe

6.1.6 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018

Leninggever	Datum	Hoofdsom €	Totale looptijd (in jaren)	Soort lening	Werkelijke rente %	Restschuld 31 december 2017 €	Nieuwe lening in 2018 €	Aflossing in 2018 €	Restschuld 31 december 2018 €	Restschuld over 5 jaar €	Resterende looptijd in jaren eind 2018	Aflossingswijze	Aflossing 2019 €	Gestelde zekerheden
Kredietinstellingen														
BNG Bank	03-12-96	3.950.248	28	Onderhands	6,45%	987.563		141.080	846.483	141.080	6	Lineair	141.080	Waarborgfonds voor de Zorgsector
BNG Bank	15-01-98	2.382.346	30	Onderhands	5,93%	873.527		79.412	794.115	397.058	10	Lineair	79.412	Waarborgfonds voor de Zorgsector
BNG Bank	16-09-02	1.800.000	30	Onderhands	3,10%	900.000		60.000	840.000	540.000	14	Lineair	60.000	Waarborgfonds voor de Zorgsector
BNG Bank	05-07-04	1.095.000	30	Onderhands	4,90%	620.500		36.500	584.000	401.500	16	Lineair	36.500	Waarborgfonds voor de Zorgsector
BNG Bank	19-11-07	15.000.000	20	Onderhands	4,54%	7.500.000		750.000	6.750.000	3.000.000	9	Lineair	750.000	Waarborgfonds voor de Zorgsector
BNG Bank	22-01-08	1.361.341	15	Onderhands	4,74%	476.470		90.756	385.714	0	5	Lineair	90.756	Waarborgfonds voor de Zorgsector
BNG Bank	15-02-11	10.375.000	25	Onderhands	1,29%	3.817.017		200.896	3.616.121	2.611.643	18	Lineair	200.896	Waarborgfonds voor de Zorgsector
BNG Bank	15-02-11	10.375.000	25	Onderhands	3,81%	7.885.000		415.000	7.470.000	5.395.000	18	Lineair	415.000	Waarborgfonds voor de Zorgsector
BNG Bank	15-02-11	10.375.000	25	Onderhands	4,27%	7.885.000		415.000	7.470.000	5.395.000	18	Lineair	415.000	Waarborgfonds voor de Zorgsector
BNG Bank	15-02-11	10.375.000	25	Onderhands	4,47%	7.885.000		415.000	7.470.000	5.395.000	18	Lineair	415.000	Waarborgfonds voor de Zorgsector
BNG Bank	15-02-11	5.000.000	20	Onderhands	4,30%	3.500.000		250.000	3.250.000	2.000.000	13	Lineair	250.000	Waarborgfonds voor de Zorgsector
BNG Bank	19-12-12	7.000.000	30	Onderhands	0,41%	5.833.335		233.333	5.600.002	4.433.333	24	Lineair	233.333	Waarborgfonds voor de Zorgsector
Nationale Nederlandsen	19-12-12	11.000.000	30	Onderhands	3,02%	9.166.663		366.667	8.799.996	6.966.667	24	Lineair	366.667	Waarborgfonds voor de Zorgsector
BNG Bank	01-10-13	15.000.000	10	Onderhands	3,50%	8.699.427		1.449.905	7.249.522	0	5	Lineair	1.449.905	Hypotheek en pandrecht BNG
BNG Bank	01-10-15	2.900.000	15	Onderhands	3,75%	2.610.000		145.000	2.465.000	1.740.000	12	Lineair	145.000	Hypotheek en pandrecht BNG
BNG Bank Disagio	15-02-17	3.000.000	20	Onderhands	-0,23% 0,00%	3.000.000 -666.384		157.895 -33.568	2.842.105 -632.816	2.052.632 0	18 0	Lineair	157.895 0	Waarborgfonds voor de Zorgsector
Totaal Kredietinstellingen						70.973.118	0	5.172.876	65.800.242	40.468.913			5.206.442	
Overige langlopende schulden														
VNN	01-09-14	600.000	10	Lening	4,50%	420.000		60.000	360.000	60.000	6	Jaarlijks lineair	60.000	Verpanding huur
Totaal overige langlopende schulden						420.000	0	60.000	360.000	60.000			60.000	
Financial Lease														
Treant Zorggroep	31-12-10	4.743.030	50	Finan. Lease	5,25%	4.060.275		229.256	3.831.019	2.670.115	42	Annuitair	230.164	Geen
Treant Zorggroep	31-12-10	2.786.801	50	Finan. Lease	5,25%	2.546.500		118.423	2.428.077	1.855.802	42	Annuitair	117.190	Geen
Totaal Financial Lease						6.606.775	0	347.679	6.259.096	4.525.917			347.354	
Totaal						77.999.893	0	5.580.555	72.419.338	45.054.830			5.613.796	

6.1.7 Toelichting op de resultatenrekening over 2018

BATEN

16. Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning

De specificatie is als volgt:

	2018	2017
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	78.561.390	76.393.395
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	39.067.322	37.725.438
Opbrengsten Jeugdzorg	6.868.876	7.289.062
Opbrengsten Wmo	1.734.960	1.431.118
Opbrengsten Justitie (exclusief subsidies)	16.070.438	16.678.459
Persoonsgebonden en -volgende budgetten	114.873	139.938
Overige zorgprestaties	5.820.192	3.907.215
Totaal opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	148.238.051	143.564.625

Toelichting:

De opbrengsten zorgverzekeringswet zijn inclusief de omzet DBC's/DBC-zorgproducten. De opbrengsten in de zorgverzekeringswet zijn gestegen door hogere tarieven. De vergelijkende cijfers zijn aangepast ten aanzien van de dotatie aan de voorziening voor omzetriscico's. Dit werd tot 2018 gepresenteerd als algemene kosten. In 2018 is dit geherrubriceerd en ten laste van de opbrengsten zorgverzekeringswet gebracht. Tevens is de opbrengst praktijkondersteuning huisartsen gepresenteerd als overige zorgprestaties. Tot 2018 werd dit gepresenteerd als overige bedrijfsopbrengsten

17. Subsidies

De specificatie is als volgt:

	2018	2017
	€	€
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS	1.112.492	382.931
Overige rijkssubsidies	63.008	0
Subsidies provincies en gemeenten	454.121	373.798
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	2.366.871	2.314.586
Totaal subsidies	3.996.492	3.071.315

Toelichting:

De subsidies van provincies en gemeenten zijn exclusief WMO en huishoudelijke hulp, uitgezonderd overige WMO-prestaties zoals maatschappelijke- en vrouwenopvang. De subsidies van verslavingszorg en OGGz (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg) zijn opgenomen onder subsidies van provincies en gemeenten.

18. Overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt :

	2018	2017
	€	€
Verhuur	1.112.890	1.188.904
Voeding en hotelmatige opbrengsten	626.852	751.362
Client- en bewonersgebonden opbrengsten	1.293.509	1.091.384
Overige	350.911	1.867.725
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	3.384.162	4.899.375

Toelichting:

De afname van de opbrengsten verhuur wordt voornamelijk veroorzaakt door verkoop Altingerhof. De vergelijkende cijfers zijn aangepast ten aanzien van de opbrengst praktijkondersteuning huisartsen. Tot 2018 werd dit gepresenteerd als overige bedrijfsopbrengsten. In 2018 is dit geherrubriceerd en gepresenteerd als overige zorgprestaties.

De daling van de post 'overige' wordt veroorzaakt door eenmalige verkoop van activa in 2017 van circa € 1,5 miljoen.

LASTEN

19. Personeelskosten

De specificatie is als volgt :

	2018	2017
	€	€
Lonen en salarissen	85.337.688	81.915.437
Sociale lasten	12.900.016	11.955.172
Pensioenpremies	7.293.756	7.119.573
Andere personeelskosten	4.608.759	4.807.922
Subtotaal	110.140.219	105.798.104
Personeel niet in loondienst	6.404.452	4.581.268
Totaal personeelskosten	116.544.671	110.379.372
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:		
Psychiatrie	1.721	1.689
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	1.721	1.689
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	0	0

Toelichting:

De stijging van de personeelskosten wordt onder andere veroorzaakt door een CAO verhoging en uitbreiding van FTE's. Personeelskosten niet in loondienst zijn gestegen door toenemende schaarste van personeel en het niet tijdig ingevuld krijgen van vacatures. Daarnaast was in 2018 sprake van hoger verzuim met als gevolg dat meer personeel niet in loondienst werd ingezet.

20. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	2018	2017
	€	€
Afschrijvingen:		
-materiële vaste activa	9.460.908	10.259.474
Totaal afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	9.460.908	10.259.474

Toelichting:

De daling van de afschrijvingskosten wordt onder andere veroorzaakt door de verkoop van de Altingerhof in 2017 en beperkte investeringen in 2018.

22. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt :

	2018	2017
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	3.321.820	3.153.811
Algemene kosten	12.743.959	12.616.777
Clïënt- en bewonersgebonden kosten	4.574.143	4.282.362
Onderhouds- en energiekosten	3.767.178	3.444.618
Huur en leasing	756.801	981.496
Dotaties en vrijval voorzieningen	679.745	-8.067
Totaal overige bedrijfskosten	25.843.646	24.470.997

Toelichting:

De vergelijkende cijfers zijn aangepast ten aanzien van de opbrengst praktijkondersteuning huisartsen. Tot 2018 werd dit gepresenteerd als overige bedrijfsopbrengsten. In 2018 is dit geherrubriceerd en gepresenteerd als overige zorgprestaties.

De stijging in de kosten voor dotaties en vrijval voorzieningen wordt veroorzaakt door een dotatie aan de overige voorziening inzake de WIA.

23. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt :

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Financiële baten:		
Rentebaten	53.924	74.694
Subtotaal financiële baten	<u>53.924</u>	<u>74.694</u>
Financiële lasten:		
Rentelasten	2.769.982	3.011.886
Waardeverandering financiële vaste activa en effecten	<u>0</u>	<u>308.075</u>
Subtotaal financiële lasten	<u>2.769.982</u>	<u>3.319.961</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-2.716.058</u></u>	<u><u>-3.245.267</u></u>

Toelichting:

De rentelasten zijn gedaald door reguliere aflossingen in 2018 en renteherziening op leningen.

24. Bezoldiging bestuurders en toezichthouders

De bezoldiging van bestuurders, welke ten laste van Stichting GGZ Drenthe is gekomen over het jaar 2018, bedraagt € 99.903. De bezoldiging van toezichthouders en gewezen toezichthouders over het jaar 2018 bedraagt € 32.205. Beide bedragen zijn afgeleid uit de totale bijdrage van Stichting GGZ Drenthe in de groepskosten van Stichting Espria waar de bezoldiging bestuurders en toezichthouders deel van uitmaakt. De bezoldiging van de functionarissen die over 2018 in het kader van de WNT verantwoord worden, zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Espria.

25. Honoraria van de onafhankelijke accountant

De honoraria van de onafhankelijke accountant die over 2018 zijn verantwoord, zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Espria.

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De raad van bestuur van Stichting Espria heeft de jaarrekening 2018 vastgesteld in de vergadering van 22 mei 2019 te Beilen.

De raad van commissarissen van Stichting Espria heeft de jaarrekening 2018 goedgekeurd in de vergadering van 22 mei 2019 te Beilen.

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in paragraaf 6.1.2.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op de jaarrekening 2018.

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

De ondertekening van de jaarrekening en daarmee de vaststelling en goedkeuring door de raad van bestuur respectievelijk de raad van commissarissen heeft op 22 mei 2019 te Beilen plaatsgevonden.

Origineel getekend door raad van bestuur

dhr. J.L. Kauffeld, voorzitter

dhr. A.M. Notermans

Origineel getekend door raad van commissarissen

dhr. H.C.P. Noten, voorzitter

dhr. P.A.M. Loven

mw. B. Fransen

dhr. J.M.L. van Engelen

dhr. H.J.J.M. Berden

mw. G.M.C. de Ranitz

6.2 Overige gegevens

6.2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten is bepaald, conform artikel 4, dat het behaalde resultaat ter vrije beschikking staat van Stichting GGZ Drenthe.

6.2.2 Nevenvestigingen

Stichting GGZ Drenthe heeft geen nevenvestigingen.

6.2.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur en de raad van commissarissen van Stichting GGZ Drenthe

Verklaring over de jaarrekening 2018

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting GGZ Drenthe een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018 van Stichting GGZ Drenthe te Assen ('de stichting') gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- de resultatenrekening over 2018; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de Regeling verslaggeving WTZi.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet Normering Topinkomens (WNT) 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting GGZ Drenthe zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

37CEXSX57NAM-322545578-716

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam

T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag (1 Voorwoord, 2 Beleid, inspanningen en prestaties, 3 Toekomstparagraaf, 4 Profiel van de organisatie en 5 Bestuur, toezicht en medezeggenschap);
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling verslaggeving WTZi is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling verslaggeving WTZi en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi; en voor
- een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 22 mei 2019
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. H.A.B. de Coninck RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2018 van Stichting GGZ Drenthe

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.